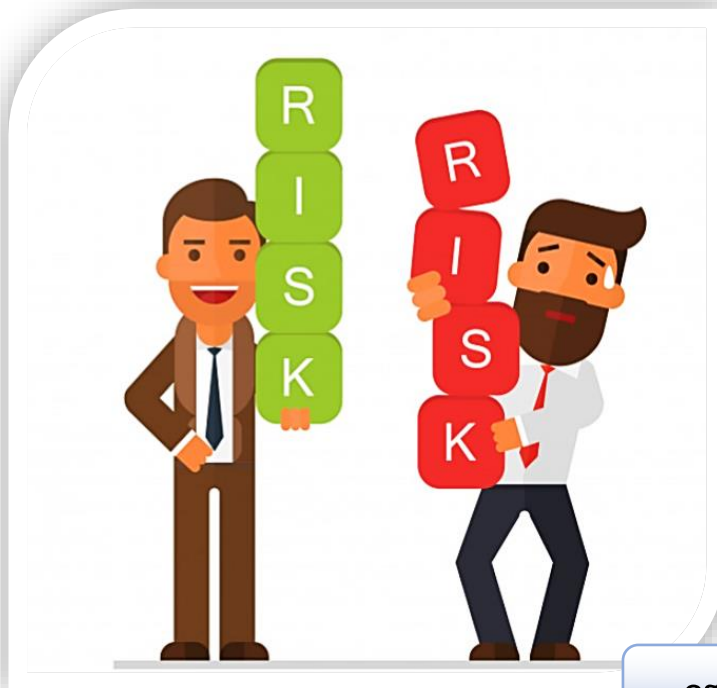

สำนักงานธนาคุณเคราะห์ (สธค.)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 มาตรา 79 ให้นหน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินงานขององค์กรจะต้องเผชิญกับสถานะความไม่แน่นอนทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์ทั้งที่เป็นความเสี่ยง และโอกาส (Risk and Opportunities) ต่อองค์กร โดยความเสี่ยงจะส่งผลกระทบในเชิงลบ ในขณะที่โอกาสจะเป็นตัวสร้างมูลค่าต่อองค์กร ดังนั้นการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยป้องกัน รักษา และส่งเสริมให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสำนักงานธนานุเคราะห์ (สธค.) ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงจึงได้จัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของ สธค. ประจำปีงบประมาณ 2563 ขึ้น เพื่อเป็นกรอบการพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยงให้มีคุณภาพตามแนวทาง COSO-ERM 2017 และแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) กำหนดโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานของสำนักงานธนานุเคราะห์เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงของ สธค. มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสร้างสรรค์มูลค่าให้กับองค์กรตลอดจนสร้างความมั่นใจว่า สธค. มีการบูรณาการกระบวนการทำงานเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ (Governance) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) การควบคุมภายใน และการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบประกาศคำสั่งและมาตรฐานที่ดี (Compliance)

ทั้งนี้ คู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของ สธค. ได้มีการปรับปรุงคู่มือทุกปี เพื่อให้ผู้บริหารและผู้พนักงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ทุกหน่วยงาน และมีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยง สามารถปฏิบัติตามวิธีการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้ตามคู่มือ และให้มีการจัดทำรายงานตามแบบในภาคผนวกได้อย่างถูกต้อง พร้อมนำไปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กรต่อไป

งานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน
ฝ่ายนโยบายและแผน
ปีงบประมาณ 2563

คำนำ

บทที่ 1 บทนำ ข้อมูลทั่วไปของสธค.	5
1.1 วัตถุประสงค์การจัดตั้งสธค.	5
1.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและยุทธศาสตร์	6
บทที่ 2 แนวคิดการบริหารความเสี่ยงของ สธค.	7
2.1 ความเป็นมาของการบริหารความเสี่ยง	7
2.2 ความเป็นมาของการควบคุมภายใน	8
2.3 วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง	9
2.4 วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน	9
2.5 นิยามและคำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยง	10
2.6 นิยามและคำจำกัดความของการควบคุมภายใน	12
2.7 ประเภทความเสี่ยงขององค์กร	13
2.8 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน	13
2.9 ประโยชน์ที่ได้รับจากการบริหารความเสี่ยง	21
บทที่ 3 การบูรณาการกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน การกำกับดูแลกิจการที่ดี และกระบวนการที่สำคัญ	22
3.1 ความเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกระบวนการวางแผนขององค์กร	22
3.2 แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธรรมาภิบาลและการควบคุมภายใน	26
3.3 การบูรณาการกระบวนการบริหารความเสี่ยงเข้ากับกระบวนการที่สำคัญ	27
3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน	30
3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงและองค์ประกอบของการควบคุมภายใน	31
บทที่ 4 แนวทางการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	32
4.1 นโยบายในการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของสธค.	32
4.2 แผนผังโครงสร้างคณะกรรมการและคณะทำงานบริหารความเสี่ยง	32
4.3 หน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงสธค.	33
4.4 โครงสร้างของ สธค. ประจำปี 2563	37
4.5 คณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการบริหารความเสี่ยงของ สธค.	37
4.6 แนวทางการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงของสธค.	39
บทที่ 5 กระบวนการบริหารความเสี่ยง	40
5.1 การบริหารความเสี่ยงใน สธค.	40
5.2 องค์ประกอบของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงตามแนว COSO 2017	41
5.3 กระบวนการบริหารความเสี่ยงของสธค.	42

	หน้า
บทที่ 6 สรุป	56
6.1 สรุป	56
6.2 ข้อเสนอแนะ	56
ภาคผนวก	57
ภาคผนวก ก	58
- แบบฟอร์มรูปแบบรายงานและคำอธิบายการควบคุมภายใน	
ภาคผนวก ข	77
- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ	
การบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในของสำนักงานธนานุเคราะห์	
- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน	
และการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ ประจำปี 2563	
- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการ	
ความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2562	
- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน	
สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561	

1.1 วัตถุประสงค์การจัดตั้งสธค.

เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาหลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจตามที่กระทรวงการคลังเสนอหลักเกณฑ์นี้ได้กำหนดให้ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงโดยเห็นว่าผู้บริหารรัฐวิสาหกิจสามารถป้องกันและลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงในการดำเนินกิจการได้ซึ่งจะเป็นผลทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยหลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงของรัฐวิสาหกิจไว้ดังนี้ จัดตั้งทีมงานหรือส่วนงานเพื่อตรวจสอบและดูแลการบริหารความเสี่ยงโดยตรงวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงซึ่งมีผลกระทบต่องค์กรทั้งจากภายในและภายนอกและจัดทำรายงานประเมินผลความเสี่ยงเสนอคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ

สำนักงานธนานุเคราะห์ (สธค.) นำการบริหารความเสี่ยงเข้ามาใช้ในการกำกับดูแลและดำเนินงานของ สธค. โดยมีข้อตกลงกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) สำหรับประเมินผลการดำเนินงานของ สธค. และการบริหารความเสี่ยงเป็นหลักปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินระบบวัดเรื่องการกำกับดูแลที่ดี “เกณฑ์วัดผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจด้านการบริหารจัดการองค์กร” ได้กำหนดให้การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์วัดผลดังกล่าวประกอบด้วยส่วนที่ 1 การบริหารความเสี่ยงตามองค์ประกอบหลักของ COSO ERM และเกณฑ์การพิจารณาอื่นที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดวางระบบการบริหารความเสี่ยงขั้นพื้นฐาน (เกณฑ์วัดระดับขั้นบันได) และส่วนที่ 2 เกณฑ์เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนระบบการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (พิจารณาคะแนนถ่วงน้ำหนัก) การบริหารความเสี่ยงนั้นถือเป็นการระวังป้องกันและจัดการเพื่อลดโอกาสและความรุนแรงในการเกิดอันตรายความเสียหายความล้มเหลวตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆที่จะส่งผลกระทบต่อโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคลากรให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ประเมินได้ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

จากแนวทางดังกล่าวสธค. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์กรกำหนดให้ใช้การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้เป็นแนวทางให้องค์กรก้าวเดินอย่างถูกทิศทางมีเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและในระดับสากลตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามภารกิจที่กำหนดไว้สธค. จึงได้จัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยงขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ประเมินและบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับพนักงานและผู้บริหารในการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรให้สามารถเข้าใจกระบวนการขั้นตอนและวิธีการบริหารจัดการ

1.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นองค์กรชั้นนำ ด้านการบริการรับจำนำ ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยยึดหลักธรรมาภิบาล”

พันธกิจ (Mission)

1. สนองนโยบายรัฐในการสร้างโอกาสการเข้าถึงการรับจำนำในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนทางการเงินเฉพาะหน้า
2. ดำเนินธุรกิจการรับจำนำด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเป็นผู้นำด้านการรับจำนำ
3. ยกระดับมาตรฐานการรับจำนำด้วยความเชี่ยวชาญ โปร่งใส และตรวจสอบได้
4. การบริหารการเงินและการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารความเสี่ยงเพื่อสนับสนุนการเติบโตและสถานะการเงินที่มั่นคง

ปรัชญา (Philosophy)

“บริการดี มีนวัตกรรม รับผิดชอบต่อ เชื่อถือได้”

ค่านิยม ร่วม /อุดมการณ์ร่วม (Core Value) สธค. ISMART

Innovation : นวัตกรรม นวัตกรรมก้าวไกล

Service Mind : จิตบริการ มีจิตมุ่งมั่ง มีความเต็มใจ ในการให้บริการลูกค้าทั้งภายนอกและภายใน

Morality : ศีลธรรม ความประพฤติที่ดีมีศีลธรรม

Accountability : ความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้

Respectability : ความน่าเชื่อถือ มีความน่าเชื่อถือในวิชาชีพการรับจำนำ

Teamwork : การสร้างทีมงาน ร่วมกันทำงานเป็นทีมเพื่อเป้าหมายขององค์กร

ยุทธศาสตร์ สธค.

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินของผู้มีรายได้น้อยและผู้ที่มีประสบปัญหาทางการเงินเฉพาะหน้า เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการลงทุนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความมั่นคงทางการเงินเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในระยะยาว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 และแผนดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการองค์กรที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นที่พึ่งของประชาชน

2.1 ความเป็นมาของการบริหารความเสี่ยง

ปัจจุบันการดำเนินงานขององค์กรจะต้องเผชิญกับสถานะความไม่แน่นอนทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์ทั้งที่เป็นความเสี่ยง และโอกาส (Risk and Opportunities) ต่อองค์กร โดยความเสี่ยงจะส่งผลกระทบในเชิงลบ ในขณะที่โอกาสจะเป็นตัวสร้างมูลค่าองค์กร ดังนั้น การบริหารความเสี่ยง จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยป้องกัน รักษา และส่งเสริมให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ องค์กร นอกจากนี้ การบริหารความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) โดยมุ่งเน้นให้ทุกกระบวนการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

สรค.จะต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย (พรบ. ไซเบอร์ พรบ. ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ ที่ท้าทายความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติงาน เป็นอย่างยิ่ง) มาตรฐาน แนวการปฏิบัติงาน และเรื่องสำคัญก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ นโยบายภาครัฐ คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีที่มีนวัตกรรมใหม่ๆ และก้าวหน้าอย่างยิ่ง และ อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานทั้งมิติของความมั่นคงขององค์กร และการบรรลุเป้าหมาย ฯลฯ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อองค์กรโดยรวม ในการบรรลุวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร ซึ่ง COSO ERM 2017 จะได้นำแนวทางการบริหารความเสี่ยงมาประยุกต์ใช้ ให้ความสำคัญในการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม (Strategy Selection) ตอบสนองวิสัยทัศน์ พันธกิจ และการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่เลือกไว้แล้ว (Strategy Implementation) ในระดับประเทศหรือระดับองค์กร

สรค.จึงให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง โดยมีการกำหนดนโยบาย แนวทาง และ

กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่มีความสอดคล้องกับกรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กรเชิงบูรณาการ (Enterprise Risk Management-Integrated Framework) ตามแนวทาง COSO ERM มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยง ซึ่งโดยรวมก็คือ การมีวัตถุประสงค์ให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันกับค่านิยม เรื่องเป้าหมายและวัตถุประสงค์ อันจะสร้างความรับผิดชอบอย่างทั่วถึงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ความเป็นมาของการควบคุมภายใน

ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2561 โดยมาตรา 79 บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

กระทรวงการคลัง ได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ กค 0409.3/ว105 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2561 เรื่องหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 แจ้งเพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการควบคุมภายในให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 พร้อมทั้งจัดส่งหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าการบริหารและการปฏิบัติงานของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการดูแลทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลืองหรือการทุจริตในหน่วยงาน และภายหลังการจัดวางระบบการควบคุมภายในแล้วเสร็จ จะต้องรายงานประจำปีเกี่ยวกับการควบคุมภายในต่อกระทรวงเจ้าสังกัด โดยรายงานปีละ 1 ครั้ง ภายใน 90 วัน นับจากวันสิ้นปีงบประมาณหรือปีปฏิทินแล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ 6

ดังนั้น สำนักงานธนานุเคราะห์จึงได้จัดทำคู่มือการจัดทำรายงานตาม หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามระเบียบว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน เป็นคู่มือให้หน่วยงานภายในและพนักงานสำนักงานธนานุเคราะห์ ปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยเฉพาะในระดับผู้บริหารของหน่วยงานจะสามารถเข้าไปศึกษาในรายละเอียด และดำเนินการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง

- 1) เพื่อให้ผู้บริหารและพนักงานมีความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิดวิธีการกระบวนการและขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงของสธค.
- 2) เพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้บริหารและพนักงานดำเนินงานตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสอดคล้องกับนโยบายวิสัยทัศน์ภารกิจพันธกิจ ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ขององค์กร
- 3) เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้หน่วยงานภายในสธค. มีการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ
- 4) เพื่อเป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสธค. โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการที่ดีให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสามารถรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- 5) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความตระหนักและปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรและให้การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานตามปกติ โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงไปยังผู้บริหารและพนักงาน

2.4 วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

การพัฒนาแนวคิดของการควบคุมภายใน และได้ให้ความหมายของการควบคุมภายในว่า “การควบคุมภายใน คือ กระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดร่วมกันโดยคณะกรรมการ ผู้บริหารตลอดจนพนักงานขององค์กรทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า วิธีการหรือการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุม” ระบบการควบคุมภายในประกอบด้วยนโยบายและวิธีปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้นในองค์กร เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่ากิจการจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้

1. ด้านปฏิบัติการ (Operation) โดยมุ่งหมายให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่า ด้วยการกำกับการใช้ทรัพยากรทุกประเภทให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่ผู้บริหารกำหนดไว้ และให้ปลอดจากการกระทำทุจริตของพนักงาน หรือผู้บริหาร ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นจะช่วยให้ทราบถึงความเสียหายนั้นได้โดยเร็วที่สุด

2. ด้านการรายงานทางการเงิน (Financial Reporting) รายงานทางการเงินหรืองบการเงินไม่ว่าจะเป็นรายงานที่ใช้ภายในหรือภายนอกองค์กร ต่างต้องมีความเชื่อถือได้และทันเวลา มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ตัดสินใจทางธุรกิจของนักบริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนทั่วไป

3. ด้านการปฏิบัติให้เป็นไปตาม กฎ ระเบียบ และนโยบาย(Compliance with Application Laws and Regulations) การปฏิบัติงานหรือดำเนินธุรกิจให้สอดคล้อง เป็นไปตามบทบัญญัติข้อกำหนดของกฎหมาย นโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินธุรกิจนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเสียหายใดๆ จากการละเว้นการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบเหล่านั้น

4. ด้านการวางแผนทางธุรกิจหรือแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Objectives) เพื่อให้เกิดการวางแผนทางธุรกิจหรือแผนเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสม ป้องกันผลกระทบที่เกิดทั้งภายในและภายนอกองค์กร อันจะนำไปสู่เป้าหมายที่มุ่งหวัง

2.5 นิยามและคำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยง

เพื่อให้การใช้คำนิยามและคำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงเป็นที่เข้าใจในแนวทางเดียวกัน สรค. จึงได้กำหนดคำนิยามของการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

2.3.1 ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในอนาคต ที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเสียหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตและมีผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

2.3.2 ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยงที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกซึ่งองค์กรควรระบุสาเหตุที่แท้จริงโดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใดและจะเกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์/ คู่มือการบริหารความเสี่ยงสรค. มาตรการ / แนวทางในการลดความเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทขององค์กรโดยปัจจัยเสี่ยงพิจารณาได้จาก

1) ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์เป็นปัจจัยที่ผู้บริหารควบคุมโอกาสที่จะเกิดไม่ได้แต่อาจลดผลกระทบเช่นการติดตามศึกษาเพื่อหาแนวโน้มที่จะเกิดและวิธีที่ควรปฏิบัติไว้ล่วงหน้าเพื่อเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาสหรือลดผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นตัวอย่างปัจจัยภายนอกเช่น

- ภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural Environment) การเกิดน้ำท่วมไฟไหม้ แผ่นดินไหวคลื่นยักษ์สึนามิโรคระบาดที่ทำความเสียหายต่ออาคารทรัพย์สินแหล่งวัตถุดิบแรงงาน
- ภาวะเศรษฐกิจ (Economic) ภาวะเงินเฟ้อเงินฝืดอัตราดอกเบี้ยอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของราคาแหล่งเงินทุนภาวะการแข่งขัน
- ภาวะการเมือง (Political) เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการประกาศใช้กฎหมายระเบียบและเหตุการณ์ที่เปิดหรือจำกัดโอกาสเข้าสู่ตลาดต่างประเทศการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี
- สังคม (Social) เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของประชากรการย้ายแหล่งที่อยู่ โครงสร้างครอบครัวมาตรฐานและรสนิยมของสังคมการก่อการร้าย
- เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technological) เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เช่น E-commerce ซึ่งมีผลต่อการใช้สารสนเทศในการบริหารการลดโครงสร้างต้นทุนหรือความต้องการด้านเทคโนโลยี

2) ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยภายในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์เป็นปัจจัยที่ผู้บริหารสามารถจัดการควบคุมได้ตัวอย่างปัจจัยภายในเช่น

- โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความต้องการเงินทุนเพื่อขยายหรือรักษาโครงสร้างพื้นฐานการลดเวลาการซ่อมชิ้นงานนิทรรศการและการเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า
- พนักงานและลูกจ้าง (Personnel) เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุการทุจริตการหมดอายุสัญญาจ้างประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานและลูกจ้างการสูญเสียพนักงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่ส่งผลต่อความเสียหายทางการเงินการให้บริการและภาพลักษณ์ขององค์กร

- กระบวนการ (Process) เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ความผิดพลาดในระบบการดำเนินงานวิธีการให้บริการแก่ผู้มาจำหน่ายการควบคุมไม่เพียงพอที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการเสียส่วนแบ่งการตลาดความไม่พอใจของผู้มาจำหน่าย

- เทคโนโลยี (Technology) เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบไอทีและสารสนเทศภายในองค์กรความถูกต้องครบถ้วนของสารสนเทศความมั่นคงปลอดภัยการทุจริตการเลือกสรรที่จะใช้การพัฒนาและบำรุงรักษาระบบการหยุดชะงักของระบบและความไม่สามารถปฏิบัติงานต่อเนื่อง

2.3.3 การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง การกำหนดนโยบายโครงสร้างและกระบวนการเพื่อให้คณะกรรมการผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรนำไปปฏิบัติในการกำหนดกลยุทธ์และปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์กรกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประเมินผลกระทบต่อบริษัทและกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการในองค์กรจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิผลมีข้อดีดังต่อไปนี้

- เพิ่มมูลค่าขององค์กรที่มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ทำให้เกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ
- เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่
- ป้องกันและดูแลทรัพย์สินต่างๆ
- ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างยั่งยืน
- เพิ่มความน่าเชื่อถือของการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคลากรภายนอก

2.3.4 การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยเสี่ยง และควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน เพื่อให้ระดับของความเสียหายและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ โดยการคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงจากหน่วยงานทุกระดับทั่วทั้งองค์กร

2.3.5 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยงและการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จากเหตุการณ์ความเสี่ยง

- โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง
- ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง
- ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแบ่งเป็น 5 ระดับคือ สูงมาก สูงปานกลาง น้อย และน้อยมาก

2.3.6 ความจำเป็นของการบริหารความเสี่ยง

เนื่องจากสำนักงานธนานุเคราะห์ (สธค.) เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย และผู้ที่ประสบปัญหาเฉพาะหน้า ขาดแคลนเงินใช้ในการดำรงชีพและการประกอบอาชีพ โดยนำทรัพย์สินมาจำหน่ายเสียดอกเบี้ยในอัตราต่ำ การดำเนินงานของสธค. นั้นเพื่อสร้างคุณค่าสูงสุดให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กรซึ่งประกอบด้วยรัฐบาล บุคลากรภายในองค์กรหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์และประชาชน

ผู้ให้บริการในปัจจุบันสศค. ดำเนินงานภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงของนโยบายภาครัฐทั้งจากระบบเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการเปลี่ยนแปลงความต้องการของสังคมการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบทำให้การดำเนินงานเพื่อสร้างคุณค่าดังกล่าวนั้นอาจมีผลกระทบจากความเสี่ยงในการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กรดังนั้นการจัดให้มีการบริหารความเสี่ยงภายในสศค. อย่างมีประสิทธิภาพก็จะช่วยลดโอกาสและผลกระทบจากความเสี่ยงที่สำคัญให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการหรือมีผลกระทบน้อยที่สุด

2.3.7 ความเปี่ยงเบนของระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance) หมายถึง ระดับความเปี่ยงเบนจากเกณฑ์หรือประเภทของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ซึ่งค่าความเปี่ยงเบนจะเป็นช่วงที่ยอมรับให้ผลการดำเนินงานเปี่ยงเบนหรือคลาดเคลื่อนไปจากเป้าหมายที่กำหนดโดยจะต้องมีความสัมพันธ์กับ ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

2.3.8 ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) หมายถึง ประเภทและเกณฑ์ของความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนโดยรวมที่องค์กรยอมรับได้โดยยังคงให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมาย ซึ่งความเสี่ยงที่ยอมรับได้นั้นจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ไม่ด้อยกว่าค่าเป้าหมายค่าเดียวหรือระบุเป็นช่วงก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของปัจจัยเสี่ยงแต่ละตัว

2.3.9 แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) หมายถึง ภาพ/แผนผังที่แสดงถึงความเสี่ยงขององค์กร โดย Risk Map จะต้องสามารถแสดงถึงหรือวิเคราะห์ถึงผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

2.3.10 เจ้าของความเสี่ยง (Risk Owner) หมายถึง ฝ่าย/งาน/หน่วยงาน/บุคคลหรือ กลุ่มบุคคล ที่มีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารความเสี่ยงโดยเจ้าของความเสี่ยงจะระบุปัจจัยเสี่ยงและจัดทำแผนจัดการความเสี่ยงซึ่งอาจต้องประสานกับหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงนั้นๆ เพื่อลด หรือควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

2.3.11 การควบคุม (Control) หมายถึง นโยบายและวิธีปฏิบัติที่จะช่วยให้มั่นใจว่าได้มีการดำเนินการตามแนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่วางไว้ กิจกรรมการควบคุมเกิดขึ้นในทุกระดับ ทุกหน้าที่งาน และทั่วทั้งองค์กรประกอบด้วยกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น การอนุมัติ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การยืนยันความถูกต้องการกระหายอด การแบ่งหน้าที่ และการสอบทานผลการปฏิบัติงาน

2.6 นิยามและคำจำกัดความของการควบคุมภายใน

การควบคุมภายในหมายความว่า กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของหน่วยรับตรวจจัดทำขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานของหน่วยรับตรวจจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน 3 ด้าน คือ ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของหน่วยงาน ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในหน่วยงานรับตรวจ ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี

ผู้กำกับการดูแล หมายความว่า บุคคลหรือคณะบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลหรือบังคับบัญชาผู้รับตรวจหรือหน่วยรับตรวจ

ผู้รับตรวจ หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้บริหารองค์กรผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ หรือการบริหารของหน่วยรับตรวจ

หน่วยรับตรวจ หมายความว่า

- (1) กระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม
- (2) หน่วยงานของราชการส่วนภูมิภาค
- (3) หน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่น
- (4) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือตามกฎหมายอื่น
- (5) หน่วยงานอื่นของรัฐ
- (6) หน่วยงานที่ได้รับเงินอุดหนุน หรือกิจการที่ได้รับเงินหรือทรัพย์สินลงทุนจากหน่วยรับตรวจตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (5)
- (7) หน่วยงานอื่นใดหรือกิจการที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐที่มีกฎหมายกำหนดให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบ

ฝ่ายบริหาร หมายความว่า ผู้รับตรวจ หรือผู้บริหารทุกระดับของหน่วยงานรับตรวจ

ผู้ตรวจสอบภายใน หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานรับตรวจ หรือดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานรับตรวจ หรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายใน

ระดับส่วนงานย่อย หมายความว่า หน่วยงานที่เป็นสาขาย่อยของระดับหน่วยรับตรวจ เช่นระดับหน่วยรับตรวจคือ งานและฝ่ายต่าง ๆ ในส่วนกลาง และสถานธนาณเคราะห์ทุกแห่ง

2.7 ประเภทความเสี่ยงขององค์กร

สธค. ได้จัดแบ่งประเภทความเสี่ยงได้ ดังนี้

S : Strategic Risk ด้านกลยุทธ์

O : Operational Risk ด้านปฏิบัติการ

F : Financial Risk ด้านการเงิน

CB : Core Business process Risk ด้านกระบวนการหลักขององค์กร

G : Good Governance & Control Risk ด้านการกำกับดูแลและควบคุมภายในที่ดี

C : Compliance ด้านกฎระเบียบ

2.8 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน

บางครั้งในการจัดการควบคุมภายในสามารถแยกแยะวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน แต่บางกรณีก็มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องตัดสินใจว่า จะกำหนดมาตรการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ต้องการเน้นชัดว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งเพียงอย่างเดียว หรือต้องการจัดให้มีระบบการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการที่สัมพันธ์กันในการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของ COSO จะต้องพิจารณาในเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง โดยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1: สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ 1 – องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

- 1.1) แสดงให้เห็นผ่านคำสั่ง การกระทำ พฤติกรรม
- 1.2) จัดทำมาตรฐานของจรรยาบรรณ
- 1.3) ประเมินการยึดมั่นในมาตรฐานของจรรยาบรรณ
- 1.4) รายงานการเบี่ยงเบนในเวลาที่เหมาะสม

หลักการที่ 2 – คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

- 2.1) กำหนดความรับผิดชอบในการกำกับดูแล
- 2.2) กรรมการบริษัทมีความรู้ความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ
- 2.3) ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ จากฝ่ายบริหาร
- 2.4) กำกับดูแลในเรื่องสภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการ

ควบคุม ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

หลักการที่ 3 – คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

- 3.1) พิจารณาโครงสร้างทั้งหมดขององค์กร
- 3.2) กำหนดสายการรายงาน
- 3.3) กำหนด มอบหมาย และจำกัดขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

หลักการที่ 4 – องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

- 4.1) วางนโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร
- 4.2) ประเมินความสามารถรายบุคคลและระบุส่วนที่ยังขาดอยู่เพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 4.3) จูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากร
- 4.4) วางแผนและเตรียมสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (Succession)

หลักการที่ 5 – องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

- 5.1) บังคับให้มีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในผ่านโครงสร้างองค์กร อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
- 5.2) กำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจและการให้รางวัล
- 5.3) ประเมินตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน สิ่งจูงใจ และรางวัลอย่างต่อเนื่อง
- 5.4) พิจารณาความกดดันในการทำงานที่มากเกินไป
- 5.5) ประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้รางวัล และการลงโทษพนักงานเป็นรายบุคคล

องค์ประกอบที่ 2: การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ 6 – กำหนดเป้าหมายชัดเจน

- 6.1) องค์กรปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป
- 6.2) องค์กรกำหนดสาระสำคัญของรายงานทางการเงิน
- 6.3) รายงานทางการเงินสะท้อนถึงกิจกรรมขององค์กร
- 6.4) คณะกรรมการอนุมัติและสื่อสารนโยบายบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานรับทราบ และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร

หลักการที่ 7 – ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

- 7.1) ระบุความเสี่ยงทุกประเภท ทั้งระดับ องค์กร ฝ่ายงาน
- 7.2) วิเคราะห์ความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายใน/ภายนอก
- 7.3) ให้ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วม
- 7.4) ประเมินนัยสำคัญของความเสี่ยงที่ระบุ
- 7.5) กำหนดว่าจะตอบสนองความเสี่ยงอย่างไร

หลักการที่ 8 – พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

- 8.1) ประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตประเภทต่างๆ
- 8.2) ทบทวนเป้าหมาย แรงจูงใจและแรงกดดัน
- 8.3) คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสเกิดทุจริต และมาตรการป้องกัน
- 8.4) องค์กรได้สื่อสารให้พนักงานปฏิบัติตามนโยบาย

หลักการที่ 9 – ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

- 9.1) ประเมินการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอก
- 9.2) ประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจ
- 9.3) ประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงของการควบคุมภายใน

ระดับ คะแนน	อธิบาย	ด้านการเงิน (เป็นตัวเงิน)	ด้านชื่อเสียง (ไม่เป็นตัวเงิน)	ด้านกฎระเบียบ (ไม่เป็นตัวเงิน)
1	ไม่มีนัยสำคัญ	เกิดผลกระทบต่องค์กร คิดเป็น มูลค่าความเสียหาย ≤ 1 ลบ.	ลูกค้าร้องเรียนแต่ผู้รับผิดชอบสายงานแต่ สธค. สามารถอธิบายหรือจัดการสถานการณ์นั้นได้ใน เวลาไม่เกิน 1 วัน	1. ไม่มีการดักเตือนจากหน่วยงานที่กำกับดูแล/หน่วยงานราชการ 2. พนักงาน สธค. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ มีการดักเตือนด้วยวาจาหรือส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า แต่สามารถจัดการได้ทันตามระยะเวลา
>1-2	น้อย	เกิดผลกระทบต่องค์กร คิดเป็น มูลค่าความเสียหาย ≥ 10 ลบ.	- ปรากฏเป็นข่าวเสียหายเล็กๆ ตาม หนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่งที่ไม่ใช่ข่าวหน้า 1 และไม่ใช่ข่าวหลักตามหน้าเว็บไซต์บนระบบ อินเทอร์เน็ต เป็นเว็บที่ไม่มีชื่อเสียง - ลูกค้าบางรายแจ้งข้อร้องเรียนต่อผู้บริหาร ระดับสูง และเป็นเรื่องที่ สธค. ไม่สามารถจัดการ เหตุการณ์นั้นได้ในระยะเวลาไม่เกิน 2 วัน	1. ได้รับการดักเตือนจากหน่วยงานที่กำกับดูแล/หน่วยงานราชการ แต่ เป็นเรื่องไม่รุนแรงและไม่ต้องทำหนังสือชี้แจง 2. พนักงาน สธค. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแต่ไม่มีนัยสำคัญ มี การดักเตือนและจัดทำเป็นหนังสือชี้แจงหรือส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่น ของลูกค้าเพียงเล็กน้อย
>2-3	ปานกลาง	เกิดผลกระทบต่องค์กร คิดเป็น มูลค่าความเสียหาย ≥ 20 ลบ.	เป็นข่าวเสียหายเล็กๆ ในสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ อินเทอร์เน็ตในช่วงระยะเวลา 1 วัน	1. ได้รับการดักเตือนจากหน่วยงานกำกับดูแล/หน่วยงานราชการ โดย สธค. ต้องชี้แจงเหตุผลและแนวทางการแก้ไข 2. พนักงาน สธค. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแต่ไม่มีนัยสำคัญ หรือหรือส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าเพียงบางกลุ่ม
>3-4	นัยสำคัญ	เกิดผลกระทบต่องค์กร คิดเป็น มูลค่าความเสียหาย ≥ 30 ลบ.	เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบจากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อโทรทัศน์หรือจากสื่ออินเทอร์เน็ตทุกๆ วัน เป็นเวลาตั้งแต่ 1 วัน แต่ไม่เกิน 3 วัน	1. ได้รับการดักเตือนจากหน่วยงานกำกับดูแล/หน่วยงานราชการ โดย สธค. ต้องเข้าชี้แจงเหตุผลและแนวทางการแก้ไข 2. พนักงาน สธค. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบและสามารถชดใช้ ค่าเสียหายได้
>4-5	วิกฤต	เกิดผลกระทบต่องค์กร คิดเป็น มูลค่าความเสียหาย ≥ 40 ลบ.	เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบจากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือ สื่อโทรทัศน์หรือจากสื่ออินเทอร์เน็ตทุกๆ วัน เป็นเวลาดติดต่อกันเกิน 3 วัน และมีแนวโน้ม ขยายเป็นวงกว้าง	1. ได้รับคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมายให้ สธค. หยุดดำเนินธุรกิจ ชั่วคราวหรือ 2. พนักงาน สธค. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ ถึงขั้นได้รับคำ พิพากษาคดีอาญา และเกิดความเสียหายจนต้องมีการฟ้องร้อง

องค์ประกอบที่ 3: กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ 10 – ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

- 10.1) การควบคุมเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กร สภาพแวดล้อม ลักษณะของงาน
- 10.2) มีมาตรการการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น นโยบาย คู่มือ ระเบียบ
- 10.3) กำหนดกิจกรรมควบคุมให้มีความหลากหลายอย่างเหมาะสมการผสมผสานของกิจกรรมการควบคุมหลายๆประเภท
- 10.4) กำหนดให้มีการควบคุมทุกระดับขององค์กร
- 10.5) มีการแบ่งแยกหน้าที่ ผู้อนุมัติ ผู้บันทึก ผู้ดูแลเก็บรักษา

หลักการที่ 11 – พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

- 11.1) กำหนดความเกี่ยวข้องกันของการใช้ IT ในกระบวนการธุรกิจกับการควบคุมทั่วไปทางด้าน IT ให้เหมาะสม
- 11.2) กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสม
- 11.3) กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านความปลอดภัยให้เหมาะสม
- 11.4) กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านการจัดหา การพัฒนา และดูแลรักษาระบบ

หลักการที่ 12 – ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

- 12.1) มีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามการทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร
- 12.2) มีนโยบายเพื่อให้การอนุมัติการทำธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสีย
- 12.3) มีนโยบายเพื่อให้การอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัท เสมือนเป็นรายการที่ทำกับบุคคลภายนอก(at arms' length basis)
- 12.4) มีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อย บริษัทร่วม
- 12.5) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 12.6) นโยบายและกระบวนการปฏิบัติได้รับการนำไปใช้ในเวลาที่เหมาะสม
- 12.7) ทบทวนนโยบายและกระบวนการทำงานให้เหมาะสมอยู่เสมอ

องค์ประกอบที่ 4: สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ 13 – องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

- 13.1) ระบุสารสนเทศที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน
- 13.2) พิจารณา ต้นทุน ประโยชน์ รวมทั้งปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล
- 13.3) ดำเนินการเพื่อให้กรรมการมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจ
- 13.4) ดำเนินการเพื่อให้กรรมการได้รับหนังสือเชิญประชุมและเอกสารล่วงหน้าก่อนการประชุมตามที่กฎหมายกำหนด
- 13.5) ดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมมีรายละเอียดสามารถสอบย้อนได้
- 13.6) องค์กรมีการดำเนินการดังนี้ เก็บเอกสารเป็นระบบ แก่ไขข้อบกพร่องการควบคุม ตามความเห็นผู้สอบ

หลักการที่ 14 – มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

- 14.1) มีกระบวนการสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ มีช่องทางที่เหมาะสม
- 14.2) มีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงกรรมการอย่างสม่ำเสมอ

- 14.3) จัดให้มีช่องทางสื่อสารลับเพื่อแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต
- หลักการที่ 15 - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน**
- 15.1) สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ มีช่องทางที่เหมาะสม
- 15.2) มีช่องทางสื่อสารลับ สำหรับผู้มีส่วนได้เสียภายนอก แจ้งเบาะแสการทุจริต

องค์ประกอบที่ 5: กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ 16 - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

- 16.1) จัดให้มีการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนด ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์
- 16.2) จัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินโดยผู้ตรวจสอบภายใน
- 16.3) ความถี่การติดตามและประเมินผล มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท
- 16.4) ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน โดยผู้มีความรู้ความสามารถ
- 16.5) กำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายใน ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ
- 16.6) ส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน

หลักการที่ 17 - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม

- 17.1) ประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการแก้ไขอย่างทันทั่วทั้ง
- 17.2) รายงานต่อคณะกรรมการบริษัททันทีที่เกิดเหตุการณ์ทุจริตร้ายแรง การฝ่าฝืนกฎหมาย หรือการกระทำที่ผิดปกติ ซึ่งกระทบชื่อเสียงและฐานะการเงินบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ
- 17.3) รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางแก้ไข ต่อคณะกรรมการบริษัท/ คณะกรรมการตรวจสอบ ในเวลาอันควร

เรื่องที่เห็นได้ชัดเห็นว่า COSO 2013 เพิ่มเติมจาก COSO 1992 ประกอบด้วย

- ประการที่ 1 การเอาใจใส่ และให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล (Governance) ที่องค์กรไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และการต้องเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมธรรมาภิบาลในองค์กรด้วย
- ประการที่ 2 การเพิ่มข้อพึงปฏิบัติที่ให้ความสำคัญ และการกำหนดให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการควบคุมด้วยกลไกอัตโนมัตินอกเหนือจากการพึ่งพาตัวบุคคล ทั้งในส่วนที่เป็นกระบวนการปฏิบัติงาน (Operation) และระบบการรายงาน (Reporting)
- ประการที่ 3 การปรับระบบการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับองค์กรโดยคำนึงถึงผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ และการให้บริการตามพันธกิจซึ่งอาจต้องเปลี่ยนแปลงตาม
- ประการที่ 4 การขยายขอบเขตของการจัดทำรายงานโดยเฉพาะด้านการเงิน โดยควรคำนึงให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- ประการที่ 5 การแยกความเสี่ยงจากการทุจริตออกมาพิจารณาต่างหากและเพิ่มหัวข้อในการพิจารณา ซึ่ง ความเสี่ยงนี้เป็นหลักการสำคัญหลักการหนึ่งใน 17 หลักการของ COSO 2013 ที่องค์กรต้องวางระบบ ควบคุมภายในให้สามารถป้องกันการทุจริตในลักษณะต่างๆ ได้ด้วย 3

- ประการที่ 6 การเพิ่มความครอบคลุมของรายงานเกี่ยวกับผลการใช้ระบบควบคุมภายใน โดยไม่ได้จำกัด เฉพาะรายงานทางการเงิน หากแต่ครอบคลุมถึงรายงานลักษณะอื่น รวมทั้งรายงานด้านการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ และรายงานที่สะท้อนความยั่งยืนขององค์กรด้วย

- ประการที่ 7 การขยายกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดวางระบบการควบคุมเพื่อกำกับความเสี่ยงที่มีผลต่อการ บรรลุแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร โดยให้ครอบคลุมทั้ง ผู้ที่เกี่ยวข้องภายใน และ ผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอก ผู้ที่เกี่ยวข้องภายใน ครอบคลุมทั้ง 1) ผู้บริหารระดับสูง ซึ่งมีความรับผิดชอบทั้งการบริหารจัดการในฐานะ ผู้บริหาร และการกำหนดนโยบาย ออกคำสั่ง กฎเกณฑ์ข้อบังคับ 2) หน่วยงานบริหารความเสี่ยง และ 3) คณะกรรมการ บริษัทหรือคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งมีความรับผิดชอบด้านการกำกับดูแลในองค์กร ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอก COSO 2013 จะเน้นไปยัง ผู้ตรวจสอบภายนอก

- ประการที่ 8 COSO 2013 กำหนดการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ชัดเจนกว่า COSO 1992

- ประการที่ 9 การเพิ่มความรับผิดชอบของเจ้าของภาระงาน/กระบวนการ (Process Owner) แต่ละเรื่อง ในการออกแบบให้กระบวนการมีระบบควบคุม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในที่ตั้งไว้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องครอบคลุมตั้งแต่คณะกรรมการขององค์กร (มหาวิทยาลัย เรียก สภามหาวิทยาลัย) ผู้บริหารระดับสูง และบุคลากรที่รับผิดชอบภาระงานหรือกระบวนการหนึ่งๆ ทั่วทั้งองค์กร

- ประการที่ 10 การเพิ่มบทบาทของระบบควบคุมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Control) โดยเฉพาะ ความเสี่ยงของการรักษาความปลอดภัยของสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการดำเนินงาน การ เชื่อมโยงระบบงานข้ามสถานที่ตั้ง และการใช้คลาวด์ คอมพิวติ้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อองค์กรแต่ก็ จะ ทำให้องค์กรมีความเสี่ยงต่อการถูกโจมตีทางคอมพิวเตอร์ด้วย

- ประการที่ 11 การยกระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากการกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Compliance and Operational Objectives) ให้มีความเด่นชัดมากขึ้น และมี ความสำคัญเทียบเท่าความเสี่ยงทางการเงินและการรายงานทางการเงิน ทั้งนี้ เพื่อให้้องค์กรมีการวาง ระบบการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์ในด้านนี้อย่างจริงจัง

- ประการที่ 12 การแยกข้อพึงปฏิบัติในด้านการควบคุมการออกรายงานทางการเงินที่เปิดเผยแก่บุคคลภายนอกออกมาเป็นหลักการเฉพาะ ซึ่งแสดงถึงแนวคิดที่ขยายวงออกไปจากเดิมที่เน้นเฉพาะการ ควบคุมภายในองค์กร ผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกองค์กรมากขึ้น

- ประการที่ 13 การขยายกรอบแนวคิดด้านการควบคุม สู่ความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างองค์กร เช่น (ก) การทำความตกลงร่วมลงทุน (ข) การพึ่งพาอาศัยซัพพลายเออร์ (ค) การทำความตกลงกับคู่ค้า 4 โดย COSO 2013 ให้นำประเด็นเหล่านี้ ซึ่งอาจเป็นประเด็นระดับโลกมาค้นหาและประเมินความเสี่ยง และพัฒนางานควบคุมเพื่อกำกับความสำเร็จของงาน

- ประการที่ 14 นอกเหนือจากการยึดองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามเดิม แล้ว COSO 2013 ยังพยายามก้าวสู่การพัฒนาประสิทธิผลของการใช้การควบคุมภายในเป็นกลไกในการกำกับการดำเนินงานและผลการดำเนินการ ให้การควบคุมมีหน้าที่จริงในองค์กร ไม่ใช่เพียงการ ออกแบบหรือวางมาตรการการควบคุม

- ประการที่ 15 มีการปรับปรุงองค์ประกอบของระบบควบคุม 5 องค์ประกอบให้ละเอียดมากขึ้น ได้แก่

● องค์ประกอบที่ 1 – สภาพแวดล้อมการควบคุม โดยเน้นการกำหนดนโยบายจากระดับบนลงล่าง (Tone at the Top) ที่มีความรับผิดชอบของ คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง และคณะกรรมการตรวจสอบ มากขึ้น

● องค์ประกอบที่ 2 – การค้นหาความเสี่ยง โดยเน้นการนิยามเกณฑ์ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) และค่าเบี่ยงเบนความเสี่ยงที่เกิดจากผล ของเหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการบรรลุผลสำเร็จของการดำเนินงาน ที่อาจจะต้องทำให้องค์กรมีความ ยืดหยุ่นตามสภาพความเสี่ยงมากขึ้น

● องค์ประกอบที่ 3 – กิจกรรมการควบคุม โดยเน้นการวางนโยบาย และกำหนดกิจกรรมควบคุมไว้ใน ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่จะกำกับ ตลอดจนการ วางระบบรายงานเพื่อทบทวนกิจกรรมการควบคุมที่เกิดขึ้นกับ วัตถุประสงค์การควบคุมที่วางไว้

● องค์ประกอบที่ 4 – สารสนเทศและการสื่อสาร โดยเน้นการไหลของสารสนเทศและกิจกรรมการ สื่อสารที่ครอบคลุมตามความจำเป็น ตั้งแต่ระดับ คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร และเจ้าของกระบวนการทุกระดับ ในองค์กร

● องค์ประกอบที่ 5 – การกำกับติดตาม และประเมินผล โดยเน้นการกำกับติดตามของเจ้าของ กระบวนการ ทั้งในการปฏิบัติงานประจำวันและการประเมินผลโดย หน่วยงานอื่นที่เป็นอิสระ โดยการประเมินผล นี้จะต้องเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของกระบวนการ ความ เสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และกิจกรรมการควบคุมใน กระบวนการ

ประสิทธิผลของการควบคุมภายใน

การควบคุมภายในจะมีประสิทธิผล ต่อเมื่อ

1. องค์ประกอบ (Component) ของหลักการทุกข้อที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบ ต้องมีอยู่ (Presenting) และปฏิบัติจริง (Functioning)
2. องค์ประกอบทั้ง 5 ทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุม(Controls) ประเด็นสำคัญ (Point of focus) หลักการ (Principles) และองค์ประกอบ (Components)

แต่ละองค์ประกอบและหลักการที่ สอดคล้องกันต้องมีอยู่และปฏิบัติจริง รวมถึงต้องดำเนินงานอย่างสอดคล้อง กันด้วย

การควบคุมภายในจะต้องสะท้อน ให้เห็นถึงการมีอยู่และถือปฏิบัติ จริง

หลักการคือคุณลักษณะ สำคัญขององค์ประกอบ

ประเด็นสำคัญ (Point of focus) คือคุณลักษณะ สำคัญ ของหลักการแต่ละ ข้อ

2.9 ประโยชน์ที่ได้รับจากการบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานในสภาวะแวดล้อมที่มีความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสธค. ดังนี้

- 1) การดำเนินงานของสธค. สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
- 2) ช่วยให้การบริหารงานของสธค. เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด
- 3) ประยุกต์ใช้กับทุกงานและทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสธค. ตั้งแต่ขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่
- 4) สธค. มีแผนรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันการณ์และสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้
- 5) สธค. สามารถลดหรือบรรเทาหรือหลีกเลี่ยงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผลกระทบจากภายในและภายนอกองค์กรได้
- 6) พนักงานและเจ้าหน้าที่สธค. ได้เรียนรู้ตระหนักถึงความเสี่ยงและปรับตัวในการทำงานได้อย่างเหมาะสม
- 7) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 8) เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร

3.1 ความเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกระบวนการวางแผนขององค์กร

ฝ่ายนโยบายและแผน ได้รวบรวมความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการบริหารความเสี่ยงกับข้อกำหนดตามยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญ ดังนี้

1.รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

2.ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580

ในการที่จะทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตอันพึงประสงค์นั้น จำเป็นต้องมีการวางแผน และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 ประกอบด้วย

- 1.ด้านความมั่นคง
- 2.ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 3.ด้านพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์
- 4.ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 5.ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 6.ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารภาครัฐ

ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2561 เพื่อให้ส่วนราชการใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องบูรณาการร่วมกัน และมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในระยะ 20 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2561-2580

3.แผนการปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผลตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งวิธีการจัดทำแผนต้องให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ต้องมีการวัดผลการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศจำนวน 11 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสังคมด้านพลังงาน และด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2561

4.แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) มุ่งพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนามีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุลยั่งยืน ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังนำมาเป็นหลักในการพัฒนาองค์กร ดังนี้

- 1.การสร้างความโปร่งใสในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติราชการ
- 2.การพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีความเป็นมืออาชีพ
- 3.การสร้างระบบตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

5.ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560 – 2564) ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

6.ยุทธศาสตร์รัฐวิสาหกิจ

กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์รัฐวิสาหกิจภาพรวม 5 ด้าน “รัฐวิสาหกิจมีบทบาทในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยสามารถเร่งการลงทุนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และมีความแข็งแกร่งทางการเงิน โดยเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาพัฒนางานและเพิ่มประสิทธิภาพภายใต้ระบบธรรมาภิบาลที่โปร่งใสและมีคุณธรรม และการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้” ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 กำหนดบทบาทรัฐวิสาหกิจให้ชัดเจน เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 บริหารแผนการลงทุนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ Thailand 4.0 และแผน DE

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลให้มีความโปร่งใสและมีคุณธรรม

7.ยุทธศาสตร์สำนักงานธรรมาภิบาล

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำนักงานธรรมาภิบาล ระยะยาว 2563 -2565 ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินของผู้มีรายได้น้อยและผู้ที่มีปัญหาการเงินเฉพาะหน้าเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการลงทุนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ

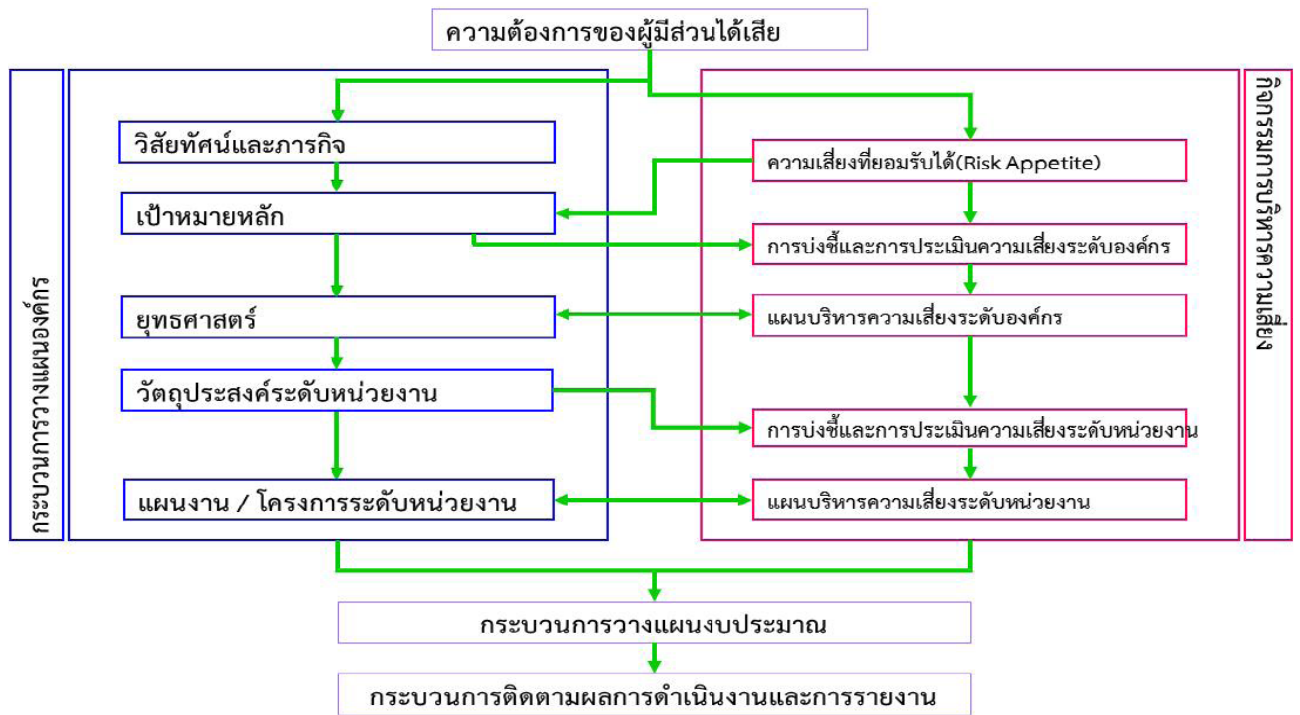
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความมั่นคงทางการเงินเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 และแผนดิจิทัล

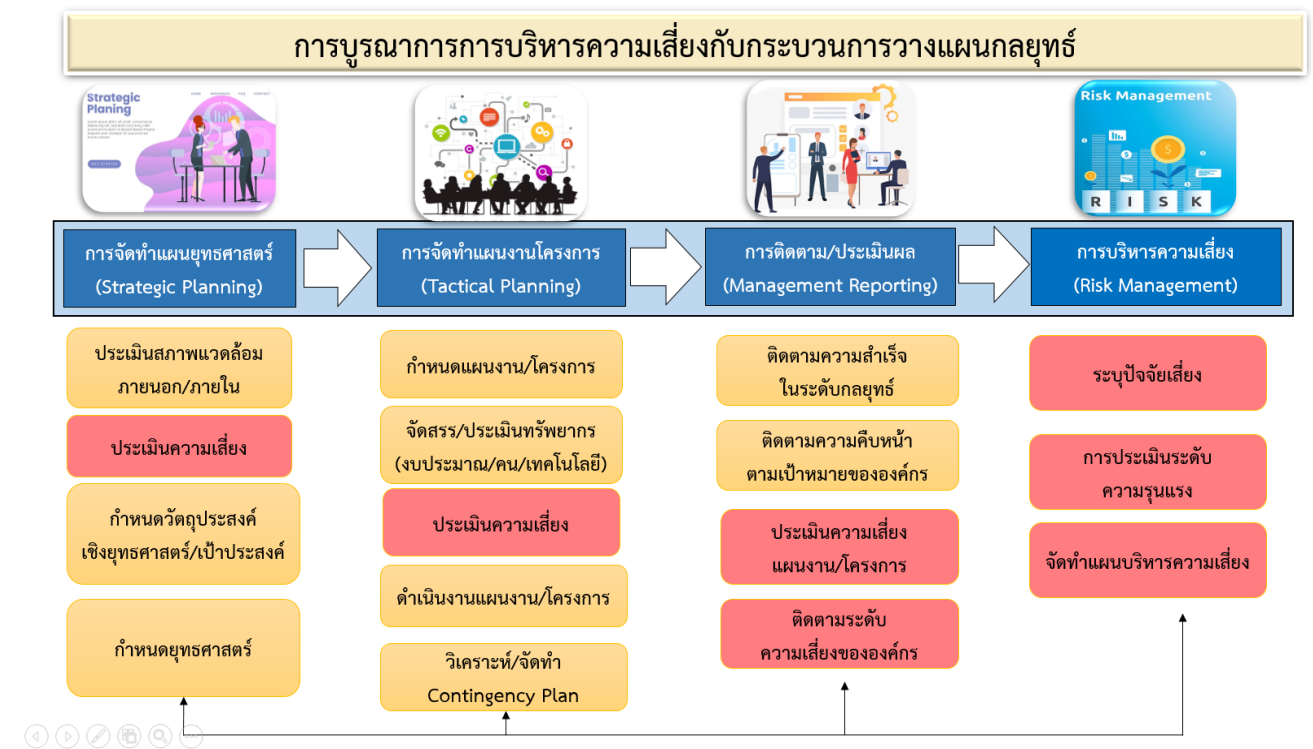
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการองค์กรที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นที่พึงของประชาชน

การบูรณาการกระบวนการบริหารความเสี่ยงกับกระบวนการที่สำคัญขององค์กร

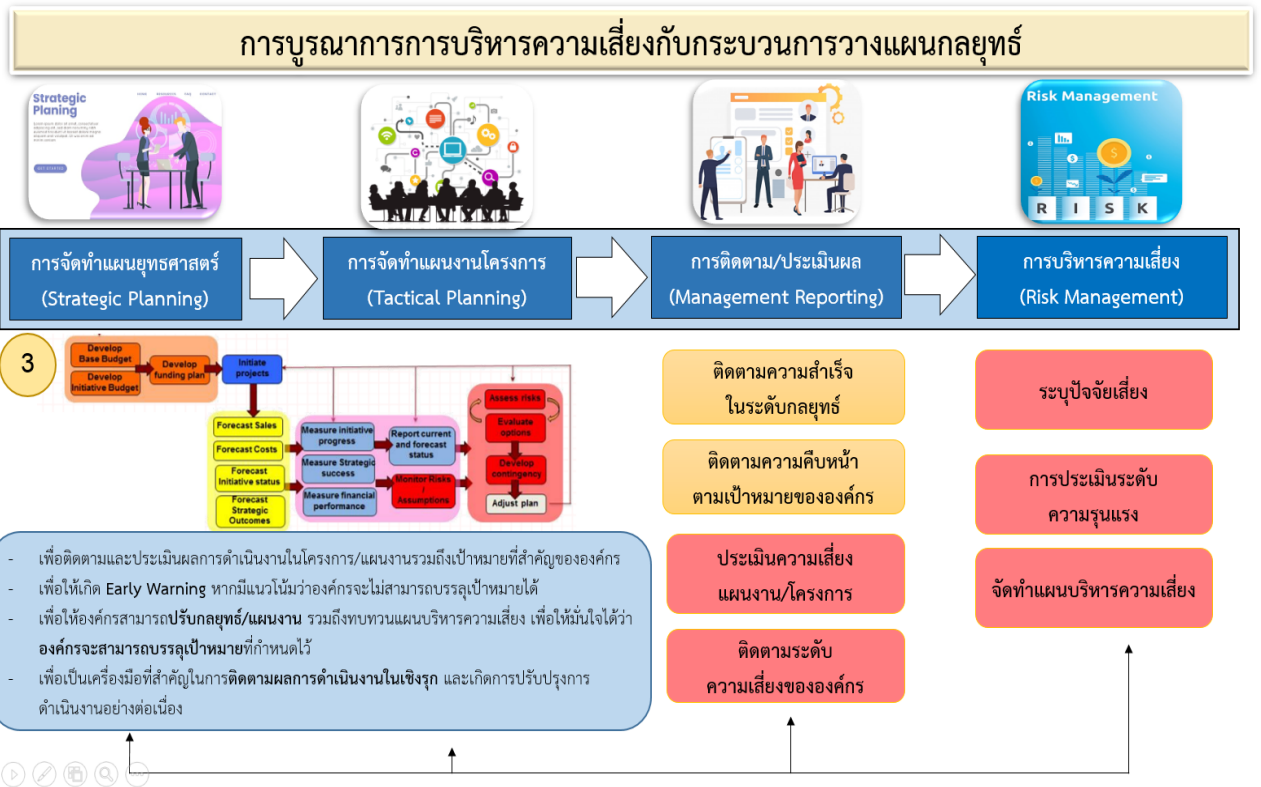
การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเชื่อมโยงกับกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ต่างๆ ขององค์กร ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และให้ดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อลดระดับความรุนแรงตลอดจนมีการติดตามและรายงานผลการบริหารความเสี่ยง โดยจะต้องเป็นการดำเนินการร่วมระหว่างหน่วยงานในสังกัด เพื่อให้หน่วยงานสามารถบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินงานขององค์กรต่อไป

การบูรณาการการบริหารความเสี่ยงกับกระบวนการวางแผนกลยุทธ์

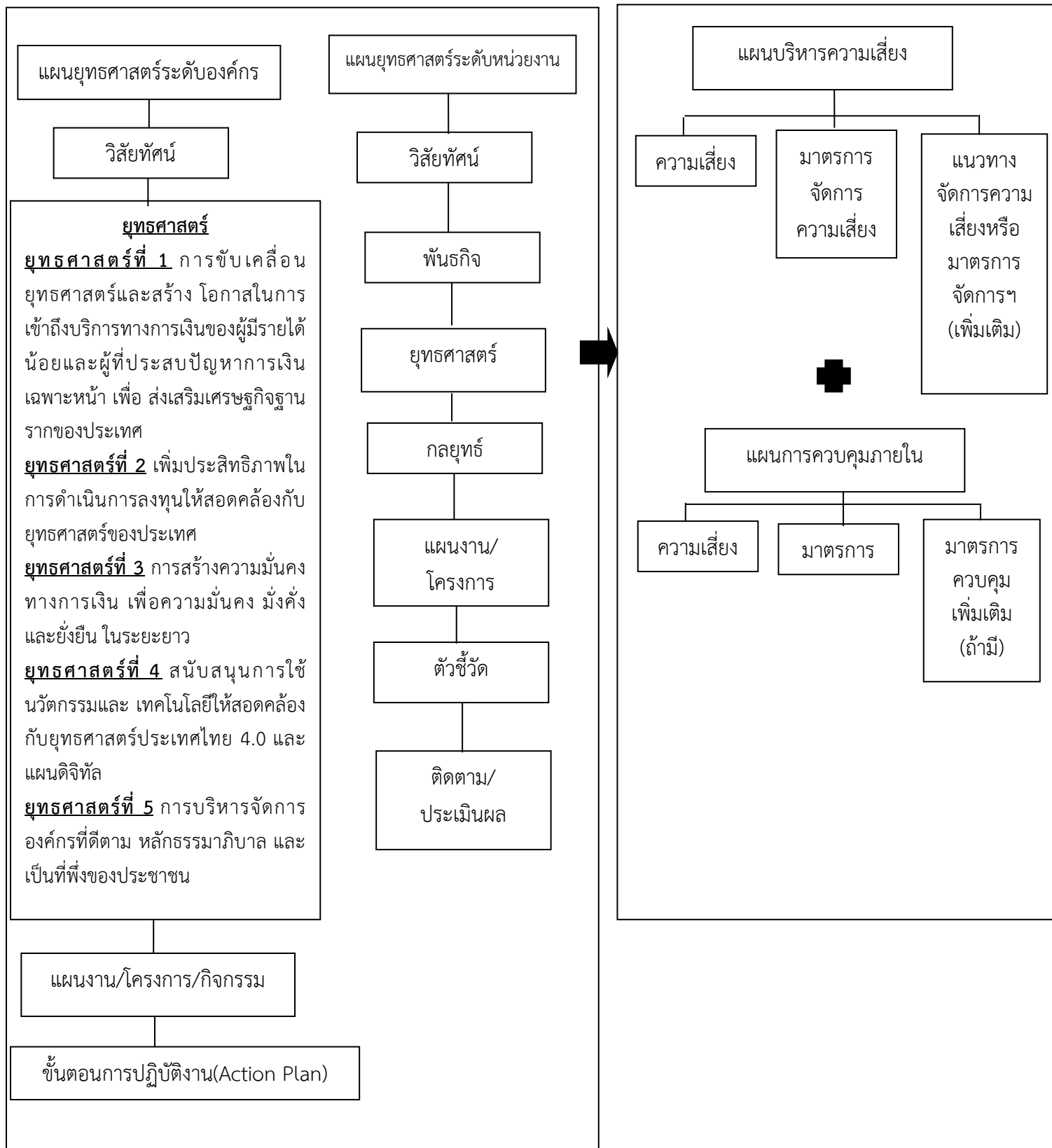

แนวทางการจัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยงสำนักงานธนานุเคราะห์

การจัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ ประจำปีงบประมาณ 2563 เพื่อให้หน่วยงานต่างๆสามารถปฏิบัติงานในการจัดวางระบบบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งงานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน ได้ดำเนินการโดยยึดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจใหม่ (ระบบ SE-AM) ข้อ 2 เรื่องการวางแผนกลยุทธ์ (SP) ซึ่งต้องให้รัฐวิสาหกิจมีการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO เพื่อเตรียมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินแผนงาน/โครงการที่สำคัญ ซึ่งต้องครอบคลุมความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล ในการป้องกันข้อผิดพลาดหรือลดโอกาสที่จะทำให้องค์กรเกิดความเสียหาย โดยให้ระดับความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่สามารถรับได้ รวมไปถึงมีแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม และสามารถติดตามประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 แนวทางการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์และการควบคุมภายใน

การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามหลักมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread Commission)

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

3.3 การบูรณาการกระบวนการบริหารความเสี่ยงเข้ากับกระบวนการที่สำคัญ

สรุป. มีการบูรณาการกระบวนการบริหารความเสี่ยงเข้ากับกระบวนการที่สำคัญดังนี้การควบคุมภายใน (Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit)การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance)โดยการบูรณาการกระบวนการบริหารความเสี่ยงเข้ากับกระบวนการที่สำคัญจะเห็นได้จากภาพที่ 2.1

รูปภาพที่ 3.3 แสดงการบูรณาการกระบวนการบริหารความเสี่ยงเข้ากับกระบวนการที่สำคัญ

วัตถุประสงค์หลักของการบริหารองค์กรที่ดีคือการติดตามกำกับควบคุมและดูแลให้มีการจัดกระบวนการเพื่อใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพตรงเป้าหมายคุ้มค่าและประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนั้นสิ่งที่เป็รากฐานที่จะช่วยให้มีการกำกับดูแลองค์กรที่ดีนั้นประกอบด้วย

1) การควบคุมภายใน (Internal Control)

การควบคุมภายในคือกระบวนการ (Process) ปฏิบัติงานที่ฝ่ายบริหารและบุคลากรขององค์กรจัดให้มีขึ้นเพื่อให้สามารถมั่นใจได้อย่างสมเหตุสมผลว่าหากได้มีการปฏิบัติตามกระบวนการเหล่านี้แล้วองค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ขององค์กรได้แก่

1.1) ด้านการดำเนินงาน (Operation) โดยมุ่งหมายให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่า ด้วยการกำกับการใช้ทรัพยากรทุกประเภทให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่ผู้บริหารกำหนดไว้ และให้ปลอดจากการกระทำทุจริตของพนักงาน หรือผู้บริหาร และหากมีความเสียหายเกิดขึ้นก็ช่วยให้ทราบถึง ความเสียหายนั้นได้โดยเร็วที่สุด

1.2) ด้านการรายงานทางการเงิน (Financial Reporting) รายงานทางการเงินหรืองบการเงินไม่ว่าจะเป็น รายงานที่ใช้ภายในหรือภายนอกองค์กร ต่างต้องมีความเชื่อถือได้และทันเวลา มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจทางธุรกิจของนักบริหาร เจ้าหนี้ ผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนทั่วไป

1.3) ด้านการปฏิบัติให้เป็นไปตาม กฎ ระเบียบ และนโยบาย (Compliance with Application Laws and Regulations) การปฏิบัติงานหรือดำเนินธุรกิจให้สอดคล้อง หรือเป็นไปตามบทบัญญัติ ข้อกำหนดของ กฎหมาย นโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินธุรกิจนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเสียใดๆ จากการละเว้นการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบเหล่านั้น

การกำหนดวัตถุประสงค์ผู้บริหารจะต้องกำหนดวิธีการทำงานไปสู่วัตถุประสงค์นั้นและในขณะเดียวกันก็ต้องมีการควบคุมการปฏิบัติงานต่างๆในองค์กรให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยซึ่งการควบคุมต่างๆเหล่านี้ก็คือการควบคุมกระบวนการภายในองค์กรหรือเรียกสั้นๆว่าการควบคุมภายใน

ดังนั้นทุกหน่วยงานในองค์กรจะต้องมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมขึ้นมาส่วนการจัดวางระบบการควบคุมภายในเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหน่วยงาน (หัวหน้างาน ผู้จัดการสาขา) ซึ่งเป็นผู้ทราบถึงงานจุดใดของตนมีความเสี่ยงจากนั้นก็ประเมินความเสี่ยงและสร้างระบบการควบคุมขึ้นเพื่อป้องกันแก้ไขหรือตรวจหาความเสี่ยงเหล่านั้นโดยการควบคุมภายในมักจะถูกกำหนดออกมาในรูปของระเบียบข้อบังคับหรือคู่มือการปฏิบัติงานต่างๆ

การควบคุมภายในจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรช่วยป้องกันการรั่วไหลช่วยให้องค์กรเห็นฐานะทางการเงินถูกต้องเชื่อถือได้ในที่สุดองค์กรก็เจริญเติบโตอย่างมั่นคง

2) การบริหารความเสี่ยง (Risk management)

ความเสี่ยงคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังหรือความไม่แน่นอนมีโอกาสที่จะประสบกับความสูญเสียหรือสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ได้แก่ภัยธรรมชาติการทุจริตการลักขโมยความเสียหายของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการถูกดำเนินทางกฎหมายการบาดเจ็บความเสียหายเหตุร้ายการเกิดอันตรายสูญเสียทรัพย์สินสูญเสียชื่อเสียงภาพลักษณ์ขององค์กรและบุคลากรเกิดความไม่แน่นอนการไม่พิทักษ์สิทธิหรือศักดิ์ศรีหรือเกิดความสูญเสียจนต้องมีการชดเชยค่าเสียหายการบริหารความเสี่ยง (Risk management) คือกระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กรเพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และดำเนินงานโดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อองค์กรและสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

3) การตรวจสอบภายใน (Internal Audit)

การตรวจสอบภายในคืองานที่รัฐวิสาหกิจกำหนดขึ้นเกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นโดยการตรวจสอบ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการควบคุมภายในกระบวนการกำกับดูแลที่ดีกระบวนการความเสี่ยง และการปฏิบัติงานต่างๆรวมทั้งการรายงานผลการปฏิบัติงาน และการให้คำแนะนำปรึกษาอย่างเป็นอิสระและเที่ยงธรรมเพื่อเพิ่มคุณค่าและยกระดับกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ การตรวจสอบภายในเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยผลักดันให้เกิดการปรับปรุงการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรซึ่งบางครั้งผู้ปฏิบัติงานมักคิดว่าการควบคุมที่มีอยู่เพียงพอแล้วหรือคิดว่ามีความชำนาญแล้วจากการปฏิบัติงานมานานก็อาจทำให้ประมาทโดยละเลยบางจุดที่ต้องควบคุมไปแต่ผู้ตรวจสอบภายในจะมีวิธีการตรวจสอบว่าการควบคุมที่ปฏิบัติกันเพียงพอหรือไม่ต่อการบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรโดยผลของการตรวจสอบจะออกมาเป็นรายงานการตรวจสอบเสนอต่อผู้บริหารทราบหรือพิจารณาซึ่งรายงานจะประกอบด้วยสิ่งที่ตรวจพบความเห็นหรือข้อเสนอแนะหากเห็นว่าต้องมีการปรับปรุงจากที่ปฏิบัติอยู่

4) การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance)

การกำกับดูแลกิจการที่ดีคือการจัดโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการผู้บริหารพนักงานสธค. ซึ่งการจัดโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการ

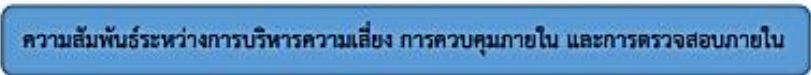
ดังกล่าวจะต้องสะท้อนถึงหลักสำคัญในการกำกับดูแลกิจการที่ดี 7 ประการประกอบด้วยความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน (Accountability), ความสำนึกในหน้าที่ด้วยขีดความสามารถและประสิทธิภาพที่เพียงพอ (Responsibility), การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยสุจริตและพิจารณาให้เกิดความเท่าเทียม (Equitable Treatment), ความโปร่งใส (Transparency), การสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการทั้งในระยะสั้นระยะยาว (Value Creation), การส่งเสริมพัฒนาการกำกับดูแลและจรรยาบรรณที่ดีในการประกอบธุรกิจ (Ethics) และการมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมให้เกิดการกระจายโอกาสแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วม (Participation) โดยคณะอนุกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์ และการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ เป็นผู้ควบคุมและกำหนดนโยบาย และคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ เป็นผู้รายงานและติดตามการปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบโดยมอบให้ผู้บริหารของสธค. เป็นตัวแทนปฏิบัติงานตามนโยบายด้วยทักษะความสุจริตและความรอบคอบเช่นกันในการดำเนินกิจการในองค์กรย่อมจะมีความเสี่ยงเกิดขึ้นได้เสมอซึ่งความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจและผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจสามารถที่จะปกป้องไม่ให้เกิดความเสียหายได้ซึ่งเป็นการช่วยองค์กรไม่ให้เกิดตัดสินใจผิดพลาดในการประกอบธุรกิจหรือพบความเสียหายได้โดยสธค. มีแนวทางปฏิบัติที่ดีดังนี้

1. มีการจัดตั้งคณะจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนบริหารความเสี่ยงของสธค.เพื่อกำกับดูแลบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารความเสี่ยงและบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร
2. ให้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบตามแนวทาง COSO-ERM 2017 และแนวทางอื่นๆที่กำหนดเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กร
3. ติดตามและทบทวนปัจจัยที่เป็นเหตุแห่งความเสี่ยงวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงแนวโน้มซึ่งมีผลกระทบต่อองค์กรรวมทั้งจัดทำรายงานผลการบริหารความเสี่ยงตามระยะเวลาที่กำหนด
4. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการมาใช้ในการบริหารความเสี่ยง
5. ให้มีการเผยแพร่ความรู้สร้างความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายการบริหารความเสี่ยงอย่างเคร่งครัด Governance Risk management & Compliance (GRC) คือแนวคิดในการเชื่อมโยง และบูรณาการนิยามของสามองค์ประกอบ ได้แก่
  1. Governance หมายถึงนโยบายวัฒนธรรมองค์กรกระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดออกมาอย่างชัดเจนในการบริหารจัดการและกำกับดูแลองค์กรโดยผู้บริหารระดับสูงเพื่อการบริหารองค์กรที่โปร่งใสซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์และบทบาทของทุกคนในองค์กร
  2. Risk Management หมายถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยใช้กระบวนการเชิงระบบของการประเมินสถานะและระดับของความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ลักษณะที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลตามเป้าหมายโดยจะต้องหาทางค้นหาหาความเสี่ยงจัดลำดับความเสี่ยงตามความสำคัญและบริหารจัดการหรือป้องกันหรือลดโอกาสเกิดและผลกระทบของปัจจัยเสี่ยงที่ไม่คาดหวังด้วย
  3. Compliance หมายถึงการดำเนินงานกำกับให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานทุกอย่างอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์อย่างเหมาะสมไม่เกิดการฝ่าฝืนใดๆเกิดขึ้นโดยกฎเกณฑ์ที่ว่านี้รวมถึงระเบียบข้อบังคับกฎหมายคำสั่งภายในองค์กรแนวทางจากผู้บริหารของหลายๆฝ่ายโดยต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์ประกอบพื้นฐานหลัก 5 ประการขององค์กร ได้แก่ 1. กลยุทธ์ 2. กระบวนการ 3. ระบบ 4. บุคลากร 5. เทคโนโลยี

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน

รูปภาพที่ 3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน

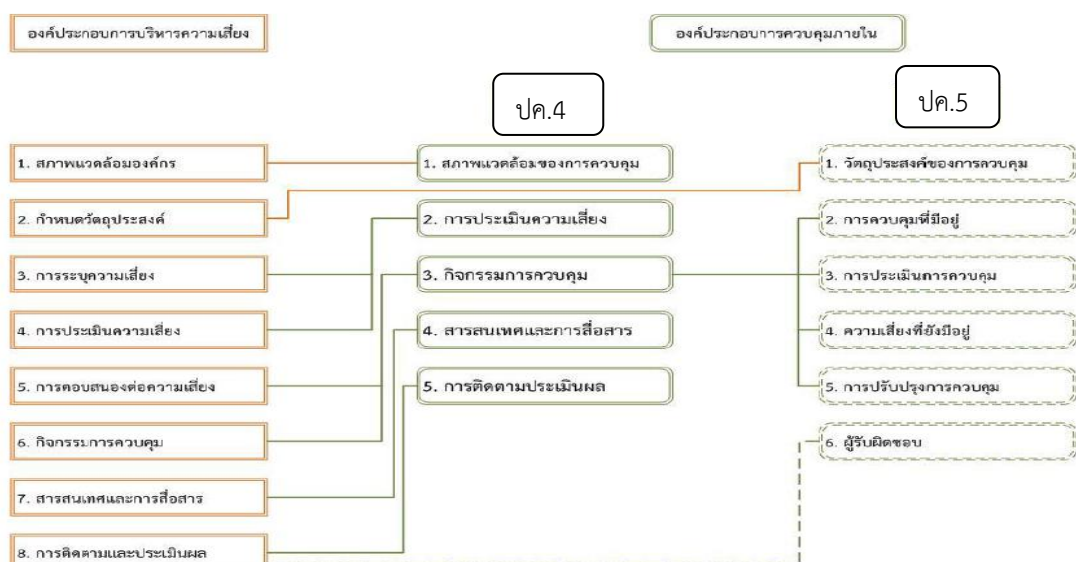

จากรูปภาพที่ 3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในอย่างที่ทำแล้วว่าการบริหารความเสี่ยงจะเริ่มต้นที่คณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ และการบริหารความเสี่ยงของ สธค. โดยดำเนินการระบุความเสี่ยงรายปี, ประเมินความเสี่ยง, ทำแผนปฏิบัติการ ความเสี่ยงจัดการความเสี่ยงตามความเหมาะสม, การติดตามและประเมินความเสี่ยงความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงคือ

คณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงของ สธค. จะส่งมอบความเสี่ยงที่มีอยู่ในแต่ละปีและความเสี่ยงที่เหลือนอกจากปีถัดมาให้กับคณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ และการบริหารความเสี่ยงของ สธค. บริหารความเสี่ยงไปพิจารณาเพื่อระบุเป็นความเสี่ยงระดับหน่วยงานในแต่ละปีโดยความเสี่ยงที่เลือกไปนั้นจะต้องเป็นความเสี่ยงที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของ สธค. ส่วนการควบคุมภายในเป็นหน้าที่ของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยที่จะต้องดำเนินการควบคุมการดำเนินการทุกกิจกรรมที่รับผิดชอบ เพื่อให้ผลการดำเนินงานของหน่วยงานย่อยนั้นๆ ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ในการทำการควบคุมภายในต้องมีขั้นตอนการดำเนินงานคือการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม, การควบคุมการประเมินความเสี่ยง, การควบคุมความเสี่ยง, การประเมินผลและการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ นอกจากนั้นการควบคุมภายในเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการทันทีเมื่อปฏิบัติงานตามแผนงานประจำปีแต่การบริหารความเสี่ยงเป็นกิจกรรมที่ต้องเฝ้าระวังและมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อดำเนินงานบริหารความเสี่ยงและก่อนที่จะดำเนินการในแต่ละแผนงานจะต้องทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงินและความคุ้มค่าของโครงการส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นการสอบทานการทำงานของทั้งสองส่วนงานในช่วงของการประเมินของแต่ละงานเท่านั้น

3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงและองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

รูปภาพที่ 3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงและองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

4.1 นโยบายในการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของสธค.

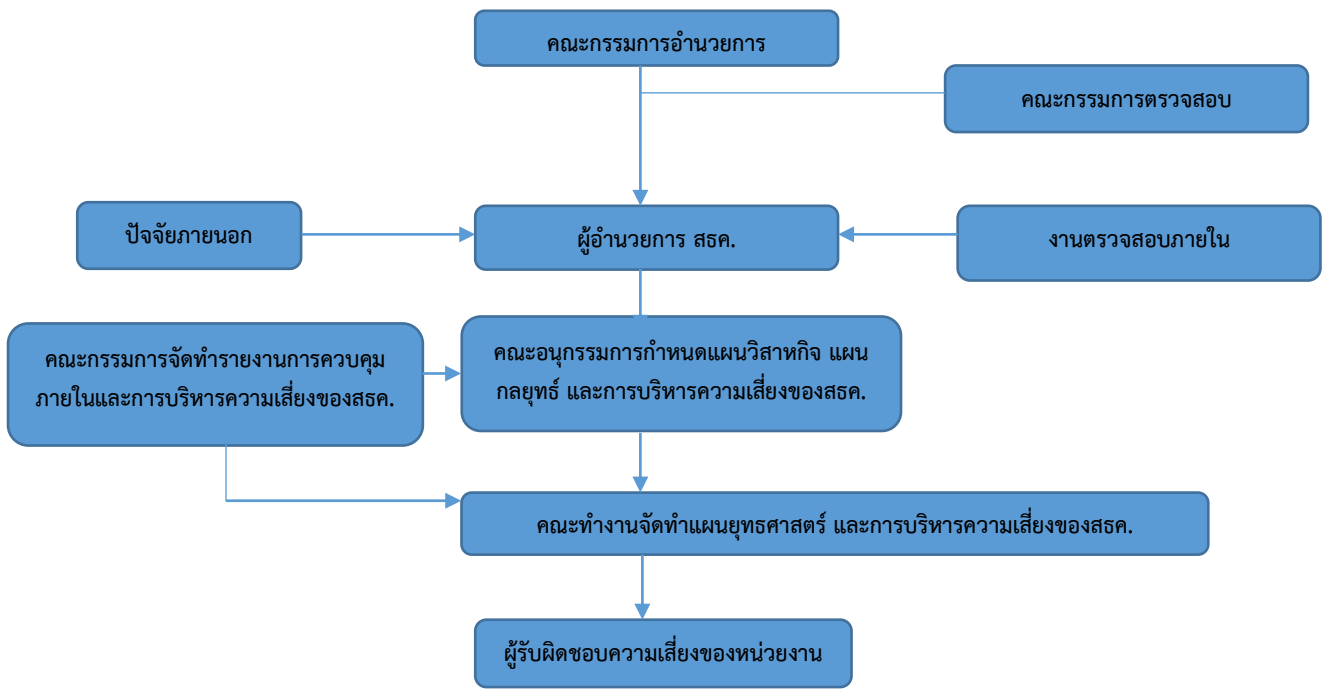
เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในขององค์กร โดยมีคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจฯ กำกับดูแล ร่วมกันกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของสธค. ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายที่ชัดเจนโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ให้มีการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรแบบบูรณาการ โดยให้มีความเชื่อมโยงของแผนบริหารความเสี่ยงกับแผนยุทธศาสตร์/แผนงานที่สำคัญ และมีการจัดการอย่างมีระบบและต่อเนื่อง
2. มุ่งเน้นการบริหารความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และนโยบาย รวมทั้งชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กร เพื่อให้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้
3. ส่งเสริมให้พนักงานทั่วทั้งองค์กรได้รับรู้ ตระหนัก ป้องกันความเสี่ยง และมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารความเสี่ยง
4. ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้มีการทบทวนและปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมให้การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่นำไปสู่การสร้างสรรคมูลค่าให้แก่องค์กร

โดยให้เป็นที่รับรู้ เข้าใจ ถือปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้เกิดการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทั้งปัจจุบันและอนาคต อันจะเสริมความก้าวหน้าและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรอย่างยั่งยืน

4.2 แผนผังโครงสร้างคณะกรรมการและคณะทำงานบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบของทุกกระบวนการดำเนินกิจการตลอดจนมีความเชื่อมโยงกับทุกระดับ ดังนั้นโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงจึงต้องมีความเชื่อมโยงกัน โดยมีคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์ และการบริหารความเสี่ยงของสธค. และคณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการบริหารความเสี่ยงของสธค. เป็นผู้กำหนดนโยบายผลักดันและติดตามในขณะที่หน่วยงานปฏิบัติทำหน้าที่ประเมินและบริหารจัดการตามหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยโดยมีโครงสร้างการบริหารดังนี้

รูปภาพที่ 4.2 แสดงโครงสร้างบริหารความเสี่ยงองค์กรโดยรวมของ สธค.

4.3 หน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงสธค.

ตารางที่ 4.3 แสดงหน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงสธค.

หน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง สธค.	
ผู้ที่เกี่ยวข้อง	หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก
1. คณะกรรมการอำนวยการ	- กำหนดนโยบายบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร - กำกับดูแลให้มีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมและครอบคลุมในทุกด้าน - มีความเข้าใจถึงความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบร้ายแรงต่อองค์กรและทำให้มั่นใจว่ามีการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อจัดการความเสี่ยงนั้นๆ
2. คณะกรรมการตรวจสอบ	- ทำให้มั่นใจว่ามีการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อจัดการกับความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร - กำกับดูแลและติดตามการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นอิสระ - สอบทานและให้การปรึกษาการบริหารความเสี่ยง

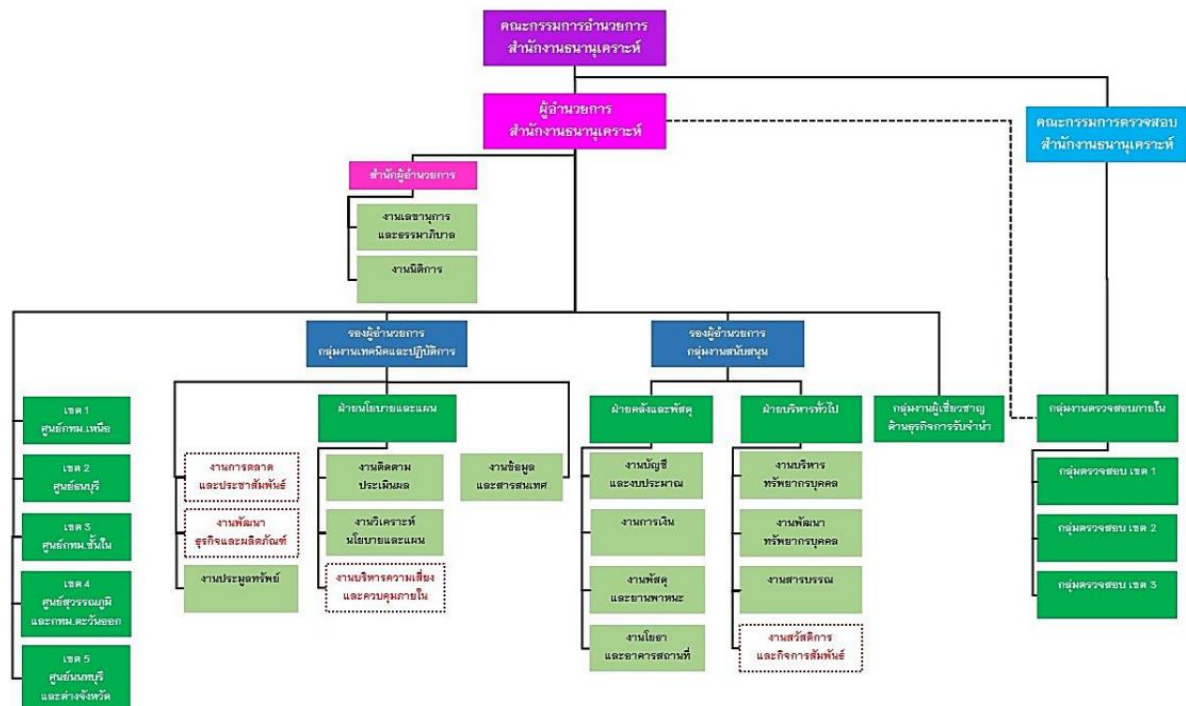
หน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง สธค.	
ผู้ที่เกี่ยวข้อง	หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก
	- ติดตามประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน - สื่อสารกับคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์ และการบริหารความเสี่ยงของสธค. เพื่อให้เข้าใจความเสี่ยงที่สำคัญและเชื่อมโยงกับระบบการควบคุมภายใน
3. คณะอนุกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์ และการบริหารความเสี่ยงของ สธค.	- กำหนดแนวทางและให้คำปรึกษาในเรื่องการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร - จัดทำนโยบายการบริหารความเสี่ยง - จัดทำแผนและคู่มือการบริหารความเสี่ยงสธค. ประจำปี - ติดตามรายงานสถานการณ์ดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรต่อผู้อำนวยการ และ คณะกรรมการตรวจสอบ - ติดตามการพัฒนากำหนดการบริหารความเสี่ยง - ติดตามกระบวนการบ่งชี้และประเมินความเสี่ยง - ประเมินและอนุมัติแผนการจัดการความเสี่ยง - สื่อสารกับคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับความเสี่ยงที่สำคัญให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร - ผลักดันให้มีการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร - การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเรื่องการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรเพื่อให้พนักงานทุกระดับตระหนักถึงความเสี่ยงและการควบคุมความเสี่ยงของทุกหน่วยงาน - จัดให้มีการบูรณาการระหว่างการทำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) และการกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์กรให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบนโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานที่ได้วางเอาไว้ (Compliance)
4. คณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงของสธค.	- กำหนดแนวทางและให้คำปรึกษาในเรื่องที่การควบคุมภายในทั่วทั้งองค์กร - รายงานการประเมินความเพียงพอประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในการบรรลุ

หน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง สธค.	
ผู้ที่เกี่ยวข้อง	หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก
	วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดรวมทั้งข้อสรุปผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง - ติดตามสถานการณ์รายงานการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงต่อผู้อำนวยการคณะกรรมการตรวจสอบสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ - รายงานจุดอ่อนของระบบการควบคุมภายในพร้อมข้อเสนอแนะตามรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบปค.5) รายปีและรายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในของงวดก่อน-ระดับองค์กร (แบบติดตามปค.5) รายไตรมาส ต่อผู้อำนวยการองค์กร
5. คณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการบริหารความเสี่ยงของสธค.	- กำหนดให้มีการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร - ส่งเสริมนโยบายการบริหารความเสี่ยงและทำให้มั่นใจว่ากระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร - กำกับดูแลให้มีการวิเคราะห์ประเมินและจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง - ติดตามความเสี่ยงที่สำคัญทั่วทั้งองค์กรและทำให้มั่นใจว่ามีแผนการจัดการที่เหมาะสม - สนับสนุนให้มีการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรเครื่องมือและระบบในการดำเนินงาน - กำหนดให้มีกลไกการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
6. ผู้อำนวยการ สธค.	- ทำให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานมีการประเมินจัดการและรายงานความเสี่ยงอย่างเพียงพอ - ส่งเสริมพนักงานในสายงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง
7. ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงของหน่วยงาน	- ระบุและรายงานความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานต่อ งานวิเคราะห์นโยบายและแผน ฝ่ายนโยบายและแผนและเข้าร่วมในการจัดทำแผนจัดการความเสี่ยงและนำไปปฏิบัติ - ประเมินความเสี่ยงจากการดำเนินงานที่รับผิดชอบ - จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง

หน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง สรค.	
ผู้ที่เกี่ยวข้อง	หน้าที่และความรับผิดชอบหลัก
	- กำหนดกิจกรรมควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยคำนึงถึง Cost & Benefit - ระบุระดับความเสี่ยงต่างๆและนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงแก่ผู้บังคับบัญชาอย่างทันสถานการณ์ - จัดทำรายงานสถานะของความเสี่ยงหลังจากจัดการหรือแก้ไขปัจจัยเสี่ยงนั้นๆเสร็จสิ้นต่อฝ่ายนโยบายและแผน
8. งานตรวจสอบภายใน	- สนับสนุนให้ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตรวจสอบติดตามระบบการบริหารภายในและการควบคุมความเสี่ยง - จัดทำแผนตรวจสอบและตามความเสี่ยงขององค์กร - ทำให้มั่นใจว่าได้มีการนำระบบการบริหารความเสี่ยงมาปรับใช้อย่างเหมาะสมและมีการปฏิบัติตามทั่วทั้งองค์กร - สอบทานการปฏิบัติงานบริหารความเสี่ยง - สื่อสารกับคณะทำงานจัดทำแผนฯ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและดำเนินการตรวจสอบภายในตามแนวทางการบริหารความเสี่ยง

4.4 โครงสร้างของ สธค. ประจำปี 2563

รูปภาพที่ 4.4 โครงสร้างของ สธค. ประจำปี 2563

4.5 คณะทำงานจัดทำแผนวิสาหกิจ และแผนการบริหารความเสี่ยงของสธค.

เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจที่ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะทำงานหรือมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้หน่วยงานในองค์กรอย่างชัดเจน เพื่อตรวจสอบดูแลการบริหารความเสี่ยงโดยตรงในปี 2563 สธค. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนวิสาหกิจ และแผนการบริหารความเสี่ยงของสธค. ได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของสธค. (คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนวิสาหกิจ และแผนการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธรรมาภิบาลที่ 202/2562) เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารความเสี่ยงขององค์กรมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและสอดคล้องกับระบบการประเมินผลการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงของสธค. โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล	ประธานคณะทำงาน
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล (กลุ่มงานสนับสนุน)	คณะทำงาน
3. รองผู้อำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล (กลุ่มงานเทคนิคและปฏิบัติการ)	คณะทำงาน
4. ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการรับจำนำทุกท่าน	คณะทำงาน
5. หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่าย	คณะทำงาน

6. นายภัทรชัย จันทรศรี ผู้จัดการอาวุโส สถานธนานุเคราะห์	คณะกรรมการ
7. นายสิทธิชัย มหาเจริญศิริ ผู้จัดการอาวุโส สถานธนานุเคราะห์	คณะกรรมการ
8. นางสาวนภัส หลักคำ ผู้จัดการอาวุโส สถานธนานุเคราะห์	คณะกรรมการ
9. นายเสกสิทธิ์ สุคติ ผู้จัดการอาวุโส สถานธนานุเคราะห์	คณะกรรมการ
10. นายณรัชต์ภณ ผ่องอำไพ ผู้จัดการอาวุโส สถานธนานุเคราะห์	คณะกรรมการ
11. หัวหน้างานทุกงาน	คณะกรรมการ
12. นางรัตนา คงประสิทธิ์สิงห์ พนักงานเก็บรักษาของ สถานธนานุเคราะห์	คณะกรรมการ
13. นางทัศนีย์ ฮามไสย์ สมุห์บัญชี สถานธนานุเคราะห์	คณะกรรมการ
14. นางสาวจิตาธิปไตย อรุณสมบูรณ์ สมุห์บัญชี สถานธนานุเคราะห์	คณะกรรมการ
15. นายสายชล ฌอนมรด นักวิเคราะห์ข้อมูลและคอมพิวเตอร์	คณะกรรมการ
16. นายปกครอง เทือกสุบรรณ นักบริหารทรัพยากรบุคคล	คณะกรรมการ
17. นายนเรศ อารุงจิตชัย นักการตลาดและประชาสัมพันธ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
17. หัวหน้างานวิเคราะห์นโยบายและแผน	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
18. นายชูสิทธิ์ สรรค์วงศ์ นักวิเคราะห์และวางแผน	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
19. นายอิทธิพล วรรณสาย นักวิเคราะห์และวางแผน	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
20. นางรักษิณา บุญถั่ง นักบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
21. นางสาวจามีกร พิสิษฐบรรณกร นักบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ทบทวนแผนยุทธศาสตร์ พ.ศ.2560 – 2565 พร้อมศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ เพื่อนำข้อมูลสนับสนุนกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสำนักงานธนานุเคราะห์ในช่วงปี พ.ศ.2561 – 2565 ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพปัญหาขององค์กร

2. ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมฯ และกรอบแผนยุทธศาสตร์ พ.ศ.2560 – 2565 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี 2562 ของสำนักงานธนานุเคราะห์เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการกำหนดกลยุทธ์ฯ และคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์
3. ศึกษา รวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องในการบริหารความเสี่ยง และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Management Master Plan) ประจำปี 2561 นโยบายกลยุทธ์ด้านการบริหาร ความเสี่ยง ให้มีความเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการกำหนดกลยุทธ์ฯ และคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์
4. เป็นผู้ประสานงานของคณะกรรมการกำหนดกลยุทธ์ฯ และให้การสนับสนุนและแนะนำกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติงานประจำปี และแผนบริหารความเสี่ยงแก่หน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร
5. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4.6 แนวทางการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงของสธค.

แนวทางการดำเนินการบริหารความเสี่ยงของสธค. แบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การเริ่มต้นและพัฒนา

- การประเมินความเสี่ยงจากการดำเนินงานเบื้องต้น
- การจัดลำดับความสำคัญปัจจัยเสี่ยงจากการดำเนินงาน
- กำหนดกิจกรรมควบคุม
- จัดการอบรม/สัมมนาการบริหารความเสี่ยง
- จัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงของปัจจัยเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมาก
- จัดทำการดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารจัดการการแบ่งประเภทความเสี่ยงโดยพิจารณาจากการดำเนินงานที่มีผลกระทบสูง

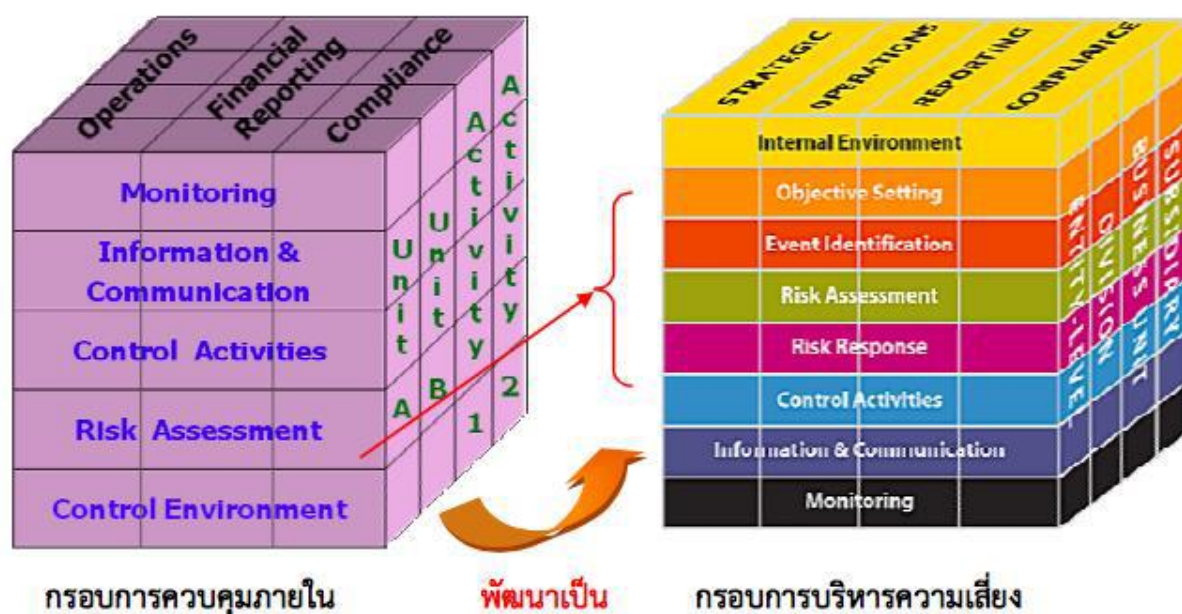

ระยะที่ 2 การทำให้เป็นผลสำเร็จ

- ผลักดันให้พนักงานเห็นความสำคัญและตระหนักต่อความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง และมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารความเสี่ยง
- การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงจากการวิเคราะห์ความต้องการและความเข้าใจการบริหารความเสี่ยงของพนักงานทั่วทั้งองค์กร
- การผลักดันให้ทุกสาขา หน่วยงานย่อยและสำนักทำการบริหารความเสี่ยงในงาน/ กิจกรรม / โครงการของตัวเอง
- การสื่อความการอำนวยความสะดวกในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงแก่ทุกหน่วยงาน
- การพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยงสำหรับความเสี่ยงแต่ละประเภท
- พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการดำเนินกระบวนการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงาน

5.1 การบริหารความเสี่ยงใน สธค.

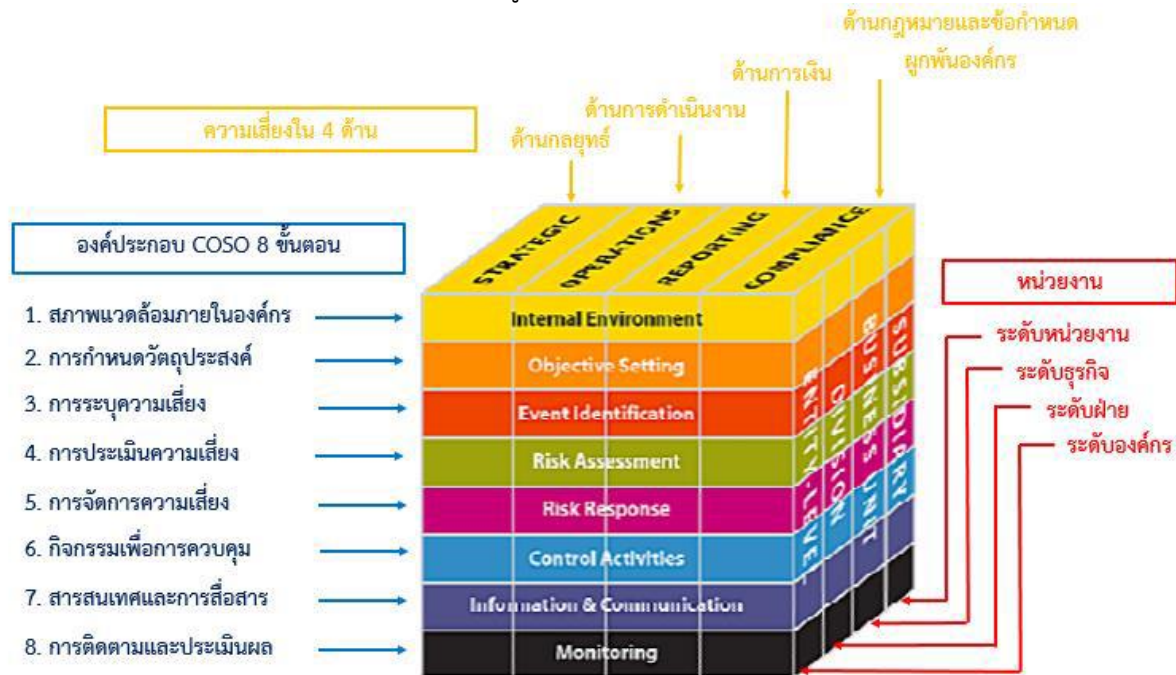
สำนักงานธนานุเคราะห์ ตระหนักว่า การบริหารความเสี่ยงมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งจะนำองค์กรไปสู่ความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาจากกรอบงานการควบคุมภายในและได้เพิ่มแนวความคิดหลักการและองค์ประกอบสำคัญเพื่อให้ตรงตามความต้องการจึงได้ปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานในระดับสากลโดยอาศัยกรอบการบริหารความเสี่ยงของ Committee of Sponsoring Organizations of The Tread way Commission (COSO) 2017 และ Enterprise Risk Management (ERM) เป็นแนวทางในการดำเนินการซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน 17 หลักการตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 5.1 กรอบงานการควบคุมภายในและกรอบงานการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO

5.2 องค์ประกอบของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงตามแนว COSO 2017

มีทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันตามรูปภาพที่ 5.2

รูปภาพที่ 5.2 แผนภาพแสดงการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO

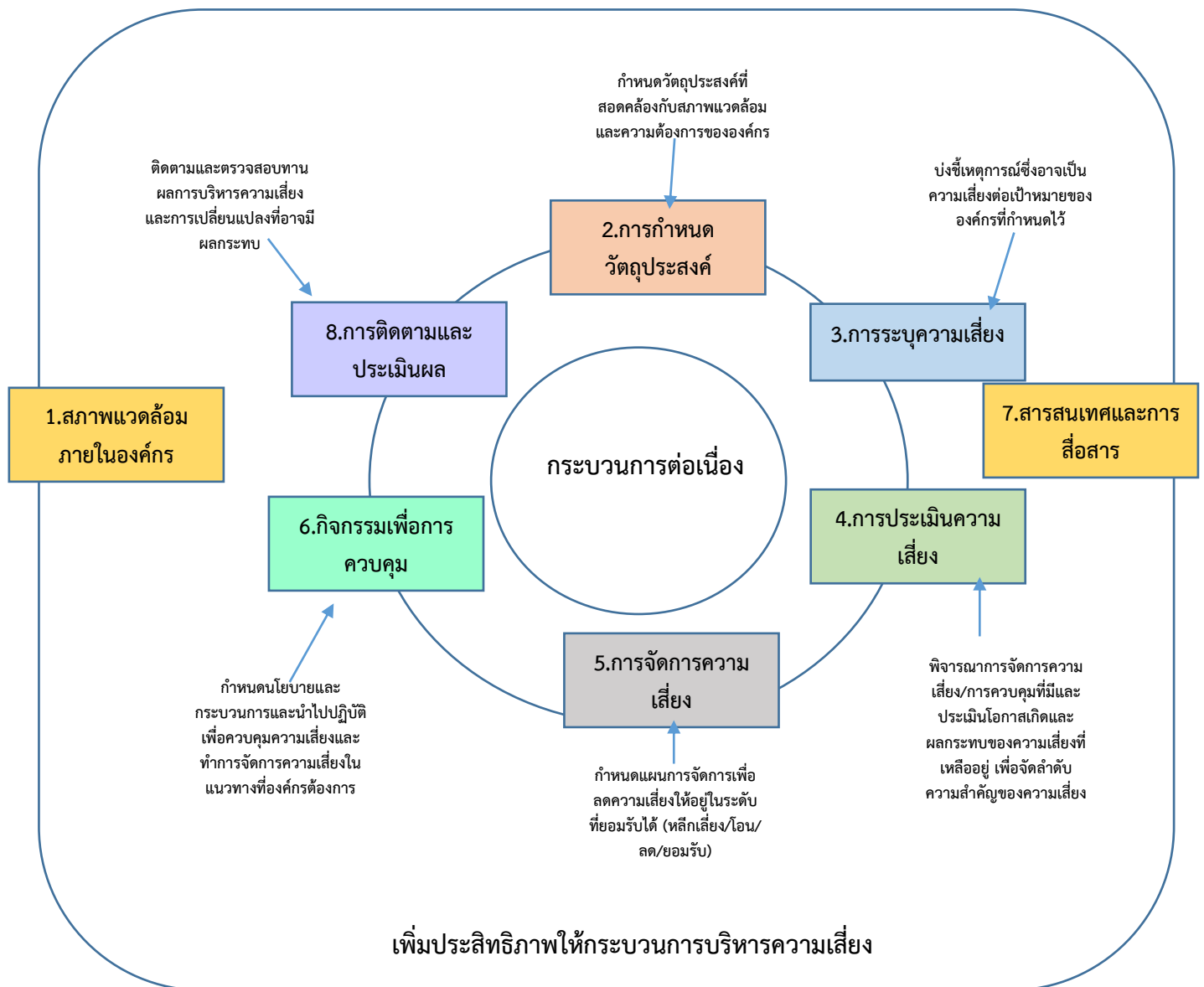
องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงข้างต้นมีกระบวนการที่ต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 6 ขั้นตอน ได้แก่

- การกำหนดวัตถุประสงค์ (ขั้นตอน 2)
- การระบุความเสี่ยง (ขั้นตอน 3)
- การประเมินความเสี่ยง (ขั้นตอน 4)
- การจัดการความเสี่ยง (ขั้นตอน 5)
- กิจกรรมเพื่อการควบคุม (ขั้นตอน 6)
- การติดตามและประเมินผล (ขั้นตอน 8)

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

โดยมีขั้นตอนสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (ขั้นตอน 1) และสารสนเทศและการสื่อสาร (ขั้นตอน 7) เป็นองค์ประกอบเสริมให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงทั้ง 6 ขั้นตอนมีประสิทธิภาพตามรูปภาพที่ 5.3

5.3 กระบวนการบริหารความเสี่ยงของสธศ.

รูปภาพที่ 5.3 ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงของสธศ.

ขั้นตอนกระบวนการบริหารความเสี่ยงของสธศ. แบ่งเป็น 8 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร

องค์กรในที่นี้หมายถึงสธศ. หน่วยงานย่อยในที่นี้หมายถึงงานหรือกิจกรรมที่แต่ละหน่วยงานมีแผนหรือกิจกรรมในการดำเนินงานอยู่แล้วสามารถนำมาวิเคราะห์ประเมินผลได้

สภาพแวดล้อมภายใน

สภาพแวดล้อมการทำงานภายในสธศ. อาจจะเป็นสภาพแวดล้อมการทำงานภายนอกของหน่วยงานย่อยของสธศ. ได้หากอยู่นอกเหนือการควบคุมของหน่วยงานนั้นๆ เช่น นโยบายของสธศ. นโยบายของผู้บริหารหรือนโยบายของผู้บริหารเนื่องจากสิ่งเหล่านั้นล้วนกำหนดมาเพื่อเป็นทิศทางให้หน่วยงานย่อยดำเนินการซึ่งการกำหนด

นั้นจะส่งผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของหน่วยงานย่อยได้แต่หน่วยงานย่อยไม่สามารถควบคุมกำหนดแก้ไขหรือปรับปรุงได้แต่ถ้าเป็นสภาพแวดล้อมการทำงานภายนอกของสธ. ย่อมเป็นสภาพแวดล้อมการทำงานภายนอกของหน่วยงานย่อยโดยไม่ต้องวิเคราะห์อีกแล้วไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตามเป็นสิ่งที่สธ. ควบคุมไม่ได้ย่อมเป็นสิ่งที่หน่วยงานภายในสธ.ควบคุมไม่ได้เช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการศึกษาเพื่อค้นหาและระบุว่าจะต้องบริหารงานและดำเนินงานเพื่อนำปัจจัยขององค์กรมาใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันจากจุดแข็งและโอกาสตลอดจนเพื่อหลีกเลี่ยงจุดอ่อนและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรสามารถทำได้หลายวิธีที่นิยมกันดังนี้

- การวิเคราะห์ตามหน้าที่ (Function Analysis)
- การวิเคราะห์ปัจจัย 7 ประการของ McKinsey (McKinsey 7-S Framework)
  - 1.กลยุทธ์ (Strategy) 2.โครงสร้างองค์กร (Structure) 3.สไตล์ (Style) 4.ระบบ (System)
  - 5.บุคลากร (Staff) 6.ทักษะ (Skill) 7.ค่านิยม (Shared Value)
- การวิเคราะห์สายโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain Analysis)

ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสามารถควบคุมได้ (Controllable Factor) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในมีการวิเคราะห์ได้หลายวิธีที่นิยมกันได้แก่การวิเคราะห์ตามหน้าที่ (Function Analysis) การวิเคราะห์ปัจจัย 7 ประการของ McKinsey (McKinsey 7-S Framework) และวิธีที่สามารถวิเคราะห์สายโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain Analysis)

สภาพแวดล้อมภายนอก

สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยที่อยู่เหนือการควบคุมขององค์กรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเป็นไปไม่ได้ที่จะติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ทุกอย่างผู้บริหารควรจะมีเฉพาะปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่สำคัญเท่านั้นโดยทั่วไปสภาพแวดล้อมภายนอกมีอยู่ 2 ส่วนคือ

1.1 สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน (Task Environment) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินงานของกิจการประกอบไปด้วยผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กรเช่นรัฐบาลชุมชนคู่แข่งลูกค้าผู้จำหน่ายวัตถุดิบเจ้าหน้าที่แรงงานกลุ่มผลประโยชน์

1.2 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป (General Environment) เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานระยะสั้นขององค์กรแต่มีผลต่อการตัดสินใจในระยะยาวได้แก่เศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมการเมืองกฎหมายเทคโนโลยีภูมิศาสตร์และปัจจัยระหว่างประเทศการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะของอุตสาหกรรมซึ่งสร้างโอกาสอุปสรรคและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญใหม่ๆขึ้นมาผู้บริหารจึงต้องประเมินทรัพยากรและความสามารถขององค์กรโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วยทั้งนี้เพื่อทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรด้วยสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment Analysis) เป็นปัจจัยภายในที่ขึ้นกับทรัพยากรและความสามารถขององค์กรเอง

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

ความเสี่ยงจะกำหนดวัตถุประสงค์ตามภารกิจหลักของสธ. และเป้าหมายตามแผนวิสาหกิจและแผนปฏิบัติงานโดยให้สอดคล้องกับงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปีของสธ. เพื่อให้ทราบขอบเขตการดำเนินงานในแต่ละระดับและสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วนในการบริหารความเสี่ยงของ

หน่วยงาน / องค์กรให้บรรลุเป้าหมายในภาพรวมการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดีในการกำหนดวัตถุประสงค์ควรกำหนดให้ครอบคลุมแต่ละประเภทของวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์คือวัตถุประสงค์ระดับนโยบายขององค์กรโดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรโดยรวมซึ่งมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กรในภาพรวม

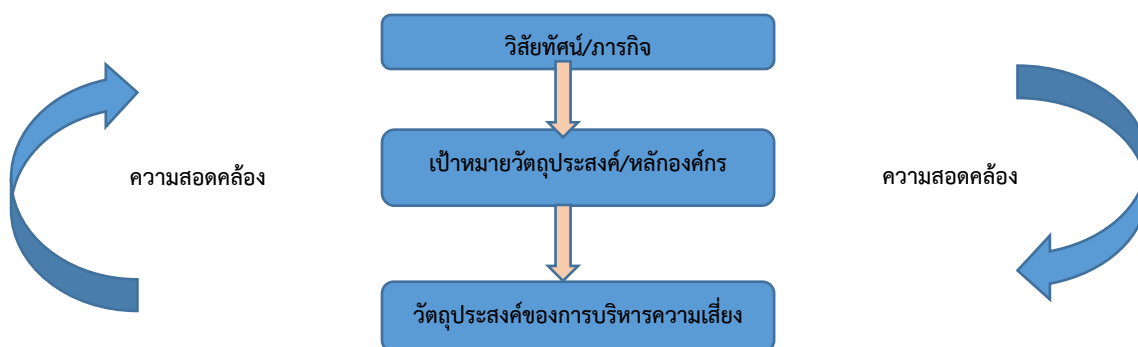
- วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติงานคือวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

- วัตถุประสงค์ด้านการเงินคือวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินขององค์กรในทุกด้านได้แก่ประสิทธิภาพในการเบิกจ่ายงบประมาณประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายความน่าเชื่อถือและความทันเวลาของการรายงานข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงินทั้งภายในและภายนอกองค์กร

- วัตถุประสงค์ด้านกฎหมายกฎระเบียบคือวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆการปฏิบัติตามกฎระเบียบเกี่ยวข้องกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์วัตถุประสงค์ต้องมีความสอดคล้องทั่วทั้งองค์กรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าหน่วยงานผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

วิสัยทัศน์เป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดทิศทางขององค์กรผู้บริหารระดับสูงจะทำการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับองค์กรขึ้นในการจัดทำแผนประจำปีแต่ละหน่วยงานดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วยงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้กำหนดไว้และการกำหนดวัตถุประสงค์ของกระบวนการและโครงการต่างๆต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานและระดับองค์กร

วัตถุประสงค์อาจเกี่ยวข้องกับองค์การในหลายๆด้านรวมไปถึงทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศผลการดำเนินการด้านการปฏิบัติการเป็นต้น

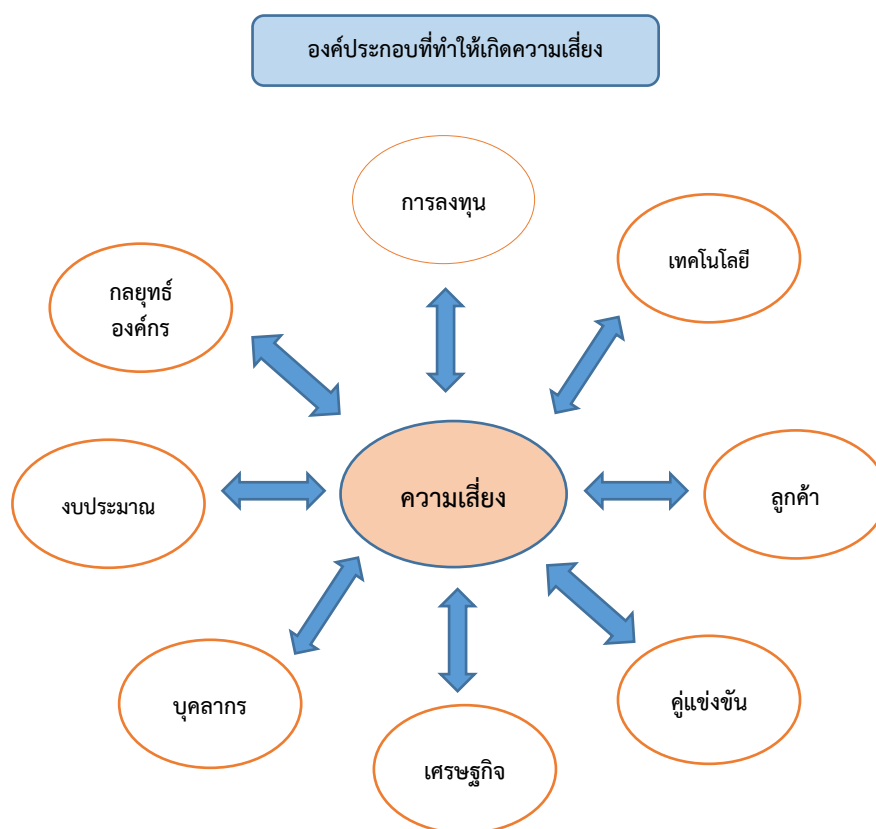
รูปภาพที่ 5.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ /เป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การระบุความเสี่ยง

การระบุความเสี่ยงคือการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นโดยพิจารณาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกสำนักงานที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

ประเภทความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดกลยุทธ์หรือนโยบายการบริหารงานทำให้องค์กรไม่สามารถบรรลุกลยุทธ์และเพิ่มมูลค่าให้องค์กรได้เช่นนโยบายไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโครงสร้างองค์กรที่ปรับเปลี่ยนผลงานวิจัยไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เป็นต้น
2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานปกติในทุกๆ ขั้นตอนโดยเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการปฏิบัติงานอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศบุคลากรซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินธุรกิจขององค์กรเช่นโครงการล่าช้าขาดอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพขาดการติดตามการบริหารสัญญาบุคลากรขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นต้น
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) เป็นความเสี่ยงจากการขาดข้อมูลการวิเคราะห์การวางแผนการควบคุมและการจัดทารายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารการเงินได้อย่างถูกต้องเหมาะสมส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินขององค์กรเช่นแผนการลงทุนไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อคาดการณ์ด้านการเงินได้สภาพคล่องทางการเงินอัตราแลกเปลี่ยนดอกเบี้ยไม่มีแหล่งรายได้ใหม่ เป็นต้น
4. ความเสี่ยงด้านกฎหมายระเบียบ (Compliance Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานได้กฎระเบียบหรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสมเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานนโยบายและวิธีการปฏิบัติงานที่องค์กรกำหนดขึ้นไม่สามารถปฏิบัติตามได้เช่นความสับสนในการเลือกกฎระเบียบหรือกฎหมายที่จะบังคับใช้

รูปภาพที่ 5.5 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงควรพิจารณาถึงความไม่แน่นอนของเหตุการณ์หรือเงื่อนไขต่างๆใน 2 ปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบของความเสียหาย
2. โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

โอกาส (Likelihood)

เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น อาจกำหนดระดับของความถี่ที่จะเกิดขึ้น จากโอกาสเกิดขึ้นได้มาก (ระดับ 5) ถึงโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้น้อยมาก (ระดับ 1)

ผลกระทบ (Impact)

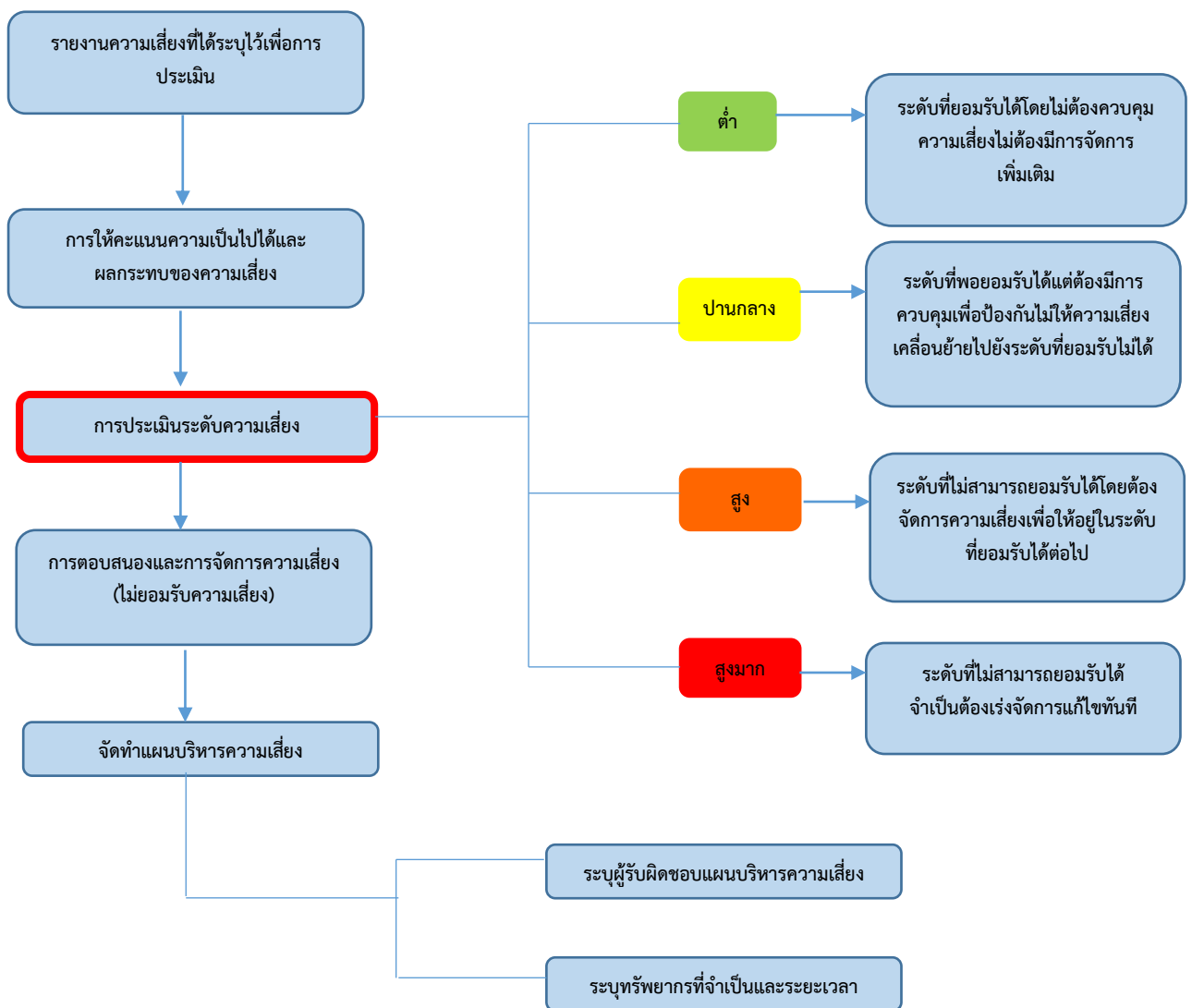
ที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายของพันธกิจ/กิจกรรมนั้น โดยพิจารณาจากผลกระทบต่อฐานะทางการเงินและหรือพันธกิจขององค์กรในองค์กรรวม และกำหนดระดับของความถี่ที่จะเกิดขึ้น จากระดับความเสียหายน้อย (ระดับ 1) ถึงระดับที่เสียหายเกิดขึ้นได้มาก (ระดับ 5) ในแต่ละระดับผลกระทบจะใช้หลักการดังนี้

- ใช้ตัวเลขของข้อมูลจากค่าเฉลี่ยที่ดีที่สุด(Min)ในอดีต (ประมาณ 5 ปี) (เป็นระดับ 1X)
- ใช้ตัวเลขที่อยู่ระหว่าง ตัวเลขที่ดีที่สุด และตัวเลขที่เป็นค่าเฉลี่ย (Baseline) (เป็นระดับ2)
- ใช้ตัวเลขจากค่าเฉลี่ย(Baseline)และปรับให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานระดับองค์กร (KPI) ระดับ 5 (เป็นระดับ 3)
- ใช้ตัวเลขระหว่างค่าเฉลี่ย และค่าผลกระทบที่สูงมาก (Max) (เป็นระดับที่ 4)
- ใช้ตัวเลขที่เป็นผลกระทบต่อองค์กรสูงมาก (Max) และปรับตัวเลขอย่างสมเหตุสมผลว่าหากความเสี่ยงอยู่ในระดับนี้จะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อรายได้ ค่าใช้จ่าย และฐานะทางการเงิน จนอาจทำให้องค์กรประสบภาวะการณ์ขาดทุน หรือทำให้กำไรสุทธิลดลงจนต่ำกว่าเป้าหมาย ที่กำหนด หรือเป็นระดับให้ละเมิดกฎเกณฑ์ของทางการ หรือเกิดความเสียหายต่อภาพพจน์องค์กรอย่างร้ายแรง (เป็นระดับ 5)

หลังจากได้ระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแล้วในขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนต่อไปคือการประเมินความเสี่ยงซึ่งเป็นการคาดคะเนโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยนั้นๆและประเมินว่าความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความรุนแรงอยู่ในระดับใดเพื่อจะได้นำมาจัดลำดับความสำคัญโดยในการประเมินความเสี่ยงจะทำการประเมินระดับความเสี่ยงก่อนการบริหารจัดการความเสี่ยง (Inherent Risk) และประเมินระดับความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงหลังการควบคุม/การบริหารจัดการที่มีอยู่ (Residual Risk) ซึ่งหากความเสี่ยงยังคงสูงกว่าระดับที่ยอมรับได้ดังแสดงในรูปภาพที่ 4.7 และขั้นตอนการประเมินในรูปภาพที่ 4.8

รูปภาพที่ 5.6 ความเสี่ยงก่อน/หลังการบริหารจัดการความเสี่ยง

รูปภาพที่ 5.7 ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง

1) การประเมินระดับคะแนนความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงจะพิจารณาจากองค์ประกอบ 2 ประการได้แก่โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) การนำเอาองค์ประกอบทั้ง 2 มาพิจารณาร่วมกันจะทำให้ทราบถึงระดับความเสี่ยง (Level of Risk) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำคัญของความเสี่ยงนั้นแสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยค่าระดับความเสี่ยงได้จากการนำโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงมาพิจารณาร่วมกัน ดังนี้

$$\text{ระดับความเสี่ยง (R)} = \text{ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (L)} \times \text{ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น (I)}$$

โอกาส (Likelihood)	5	5 ปานกลาง	10 สูง	15 สูงมาก	20 สูงมาก	25 สูงมาก
	4	4 ปานกลาง	8 ปานกลาง	12 สูง	16 สูงมาก	20 สูงมาก
	3	3 ต่ำ	6 ปานกลาง	9 ปานกลาง	12 สูง	15 สูงมาก
	2	2 ต่ำมาก	4 ต่ำ	6 ปานกลาง	8 ปานกลาง	10 สูง
	1	1 ต่ำมาก	2 ต่ำมาก	3 ต่ำ	4 ปานกลาง	5 ปานกลาง
		ผลกระทบ (Impact)				
		1	2	3	4	5

รูปภาพที่ 5.8 ตารางการประเมินระดับคะแนนความเสี่ยง

จากตารางข้างต้นนำรายการความเสี่ยงของแต่ละระดับความเสี่ยงที่ได้จัดเรียงลำดับไว้นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงระดับความเสี่ยง

	สีเขียวอ่อน	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับต่ำมาก
	สีเขียวเข้ม	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับต่ำ
	สีเหลือง	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง
	สีส้ม	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับสูง
	สีแดง	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับสูงมาก

2) การประเมินระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

หมายถึงความเป็นไปได้ที่ความเสี่ยงหรือเหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้นซึ่งในการพิจารณาระดับของโอกาสที่จะเกิดขึ้นมักจะใช้ข้อมูลที่ผ่านมาอย่างไรก็ตามในกรณีที่เหตุการณ์ที่ไม่เคยมีมาก่อนอาจจะใช้ข้อมูลของเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันที่ได้เคยเกิดขึ้นในหน่วยงานอื่นการประเมินความเป็นไปได้จะพิจารณาในรูปแบบของความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

คะแนน	ความถี่โดยเฉลี่ย	โอกาสที่จะเกิด
1	ต่ำมาก/ น้อยมาก	อาจเกิดขึ้นได้ทุก 1-3 ปี
2	ต่ำ/น้อย	อาจเกิดขึ้นได้ทุก 6 เดือน – 1 ปี
3	ปานกลาง	อาจเกิดขึ้นได้ทุก 3-6 เดือน
4	สูง/บ่อย	อาจเกิดขึ้นได้ทุก 1-3 เดือน
5	สูงมาก/บ่อยครั้ง	อาจเกิดขึ้นได้ทุก 1 เดือน/มากกว่า

3) การประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact)

คือผลกระทบหรือความเสียหายที่จะเกิดกับองค์กรบ่งบอกถึงความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้นสามารถวัดเป็นมูลค่าที่คาดหวังหรือมูลค่าที่เลวร้ายที่สุดหรืออาจแสดงเป็นปริมาณเช่นสูง (High) กลาง (Medium) และต่ำ (Low) หรือการวัดเป็นเปอร์เซ็นต์ความถี่ที่จะเกิดเป็นต้นและเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นที่จะทำให้องค์กรได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใดการประเมินผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรมีทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินดังนี้

- ผลกระทบด้านการเงินเป็นผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดจากความเสี่ยงและสามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ได้แก่
  - ผลกระทบจากค่าความเสียหายในด้านต่างๆต่อทรัพย์สินของสธค.
  - ผลกระทบจากเงินรายได้ของสธค. ลดลง
  - ผลกระทบค่าใช้จ่ายการจัดหาและควบคุมพัสดุ
  - ผลกระทบต่อการเบิกจ่ายงบประมาณ
- ผลกระทบต่อด้านชื่อเสียงขององค์กรเป็นความเสียหายต่อชื่อเสียงไม่ว่าจะเป็นผลจากการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อมส่งผลกระทบต่อภาพพจน์และความเชื่อถือของสธค.
- ผลกระทบด้านความปลอดภัยส่งผลกระทบต่อสินทรัพย์ชีวิตพนักงานของ สธค.
- ผลกระทบด้านกฎระเบียบและข้อบังคับสัญญาและข้อผูกพัน
- ผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

การวัดระดับโอกาสและผลกระทบสามารถเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบต่างๆประกอบกันตามความเหมาะสมของแต่ละความเสี่ยงได้แก่การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (ไม่ได้กำหนดเป็นตัวเลขโดยประเมินเป็นเชิงพรรณนา/อธิบาย) การวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพทั้งปริมาณ (มีการกำหนดตัวเลขแทนข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อขยายความให้การอธิบายข้อมูลเชิงคุณภาพ) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (เป็นการใช้ตัววัดที่เป็นตัวเลขเช่นจำนวนเงินที่สูญเสียจำนวนข้อร้องเรียนร้อยละความล่าช้าเทียบกับแผนงานเป็นต้น) เทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณทำได้ยาก

และต้องอาศัยการเก็บรวบรวมสถิติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมถึงการใช้แบบจำลองหรือวิธีการทางคณิตศาสตร์ช่วยในการกำหนดค่าตัวเลขโดยจะต้องมีการกำหนดดัชนีชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicator: KRI) เป็นการระบุว่าความเสี่ยงนั้นมีตัวชี้วัดอะไรบ้างเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดกิจกรรมที่อาจทำให้องค์กรมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นซึ่งจะเป็นปัจจัยในการพิจารณาทิศทางของความเสี่ยงว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้การกำหนด KRI จะช่วยทำให้มีสัญญาณเตือนปัญหาเพื่อนำไปสู่การค้นหาสาเหตุทั้งนี้ในการกำหนด Likelihood (L) และ Impact (I) จะต้องมียุทธศาสตร์สนับสนุนเกณฑ์การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงที่กำหนดขึ้นโดยอาจอ้างอิงถึงข้อมูลในอดีตภาพเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตการจัดทำแบบจำลองความน่าจะเป็นการสัมผัสหรือการจัดทำตัวชี้วัดเปรียบเทียบเป็นต้น

4) ขอบเขตของระดับความเสี่ยง (Risk Boundary)

หมายถึงขอบเขตของคะแนนระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้คือระดับคะแนนตั้งแต่ 1-9 กับความเสี่ยงที่มีระดับคะแนน 10-25 คะแนนระดับความรุนแรง $\text{Impact} \times \text{Likelihood}$

5) การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) และช่วงของความเปี่ยงเบนของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance)

การกำหนดความเสี่ยงที่ยอมรับได้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กรโดยรวมเนื่องจากการดำเนินงานต่างๆขององค์กรมีความเสี่ยงเป็นอุปสรรคที่จะทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หากมีความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในระดับหนึ่งโดยองค์กรยังสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นเรียกว่าระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite)

(1) ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite)

หมายถึงค่าความเสี่ยงโดยรวมที่องค์กรยอมรับเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายซึ่งความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้จะระบุเป็นเป้าหมายค่าเดียวหรือระบุเป็นช่วงก็ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละปัจจัยเสี่ยงเป็นระดับของความเสี่ยงที่คณะกรรมการหรือผู้บริหารยอมรับได้ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือนโยบายขององค์กรโดยคณะกรรมการหรือผู้บริหารควรกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรที่สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ยอมรับได้หรือความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้เป็นระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้เพื่อสร้างมูลค่า (Value) ให้กับองค์กรโดยวัดระดับเป็นสูงกลางต่ำหรืออาจวัดเป็นเชิงปริมาณการหา Risk Appetite ของแต่ละความเสี่ยงสามารถหาได้เมื่อทราบถึงปริมาณความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงหรือสูงมากจำเป็นต้องลดความเสี่ยงนั้นลง สธค. พิจารณาว่าจะลดความเสี่ยงนั้นให้ต่ำที่สุดในระดับใดที่องค์กรสามารถยอมรับได้มีความเสี่ยงอยู่ในการดำเนินงานของสธค. ในกรณีที่ไม่สามารถกำจัดความเสี่ยงนั้นได้กล่าวโดยสรุปคือ Risk Appetite คือระดับความเสี่ยงที่มีอยู่ของ สธค. ที่ยอมให้เกิดขึ้นแต่จะต้องไม่ทำให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินขององค์กรได้รับความเสียหายหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์

(2) ช่วงของความเปี่ยงเบนของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance)

หมายถึงช่วงของความเปี่ยงเบนของความเสี่ยงที่ยอมรับได้เป็นระดับของความเปี่ยงเบนของผลลัพธ์ออกจากเป้าหมายของวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่อยู่ภายในระดับของความเสี่ยงที่ยอมรับได้จะช่วยเป็นหลักประกันให้แก่ฝ่ายบริหารได้ว่ามีความเป็นไปได้สูงที่องค์กรจะสามารถดำเนินการและบรรลุวัตถุประสงค์ได้ซึ่งส่วนมากจะอยู่ในระดับสูงกว่า Risk Appetite Risk Tolerance เป็นเครื่องมือในการกำกับผลดำเนินงานในมุมมองของการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ภายใต้ความเสี่ยงที่ทำให้เกิดค่าเปี่ยงเบนของผลดำเนินงานจริงให้ต่ำกว่าค่าเป้าหมายในเกณฑ์ที่กิจการยังพอยอมรับได้

(3) สถานภาพปัจจัยเสี่ยง/ผลการดำเนินที่ผ่านมา

คือตำแหน่งสถานภาพของการประเมินความเสี่ยงในแต่ละปัจจัยเสี่ยงก่อนสถานะภาพปัจจัยเสี่ยง หมายถึงสถานภาพที่สอดคล้อง ประเมินว่าอยู่ในระดับใดของการทำงานหากอยู่ในโซนที่เกินระดับคะแนน (Impact x Likelihood) 10 หรือระดับคะแนนเกิน 10 ในโซนสีแดงและสีแดงสด. จะต้องทำการบริหารหรือจัดการความเสี่ยง หากมีระดับคะแนน (Impact x Likelihood) ตั้งแต่ 9 คะแนนลงมาปัจจัยเสี่ยงนั้นก็จะอยู่ในระดับที่ต้องทำการเฝ้าระวังโดยไม่ต้องมีการบริหารความเสี่ยงก็ได้

6) เกณฑ์การประเมินและวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง

(1) การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการสนับสนุนทุกกระบวนการของการบริหารความเสี่ยงทุกขั้นตอน ตั้งแต่การประเมินความเสี่ยงการวิเคราะห์ความถี่ผลกระทบโอกาสที่จะเกิด Risk Appetite และ Risk Tolerance การควบคุมความเสี่ยงและการติดตามประเมินผล

(2) การนำฐานข้อมูลที่จัดเก็บเป็นสถิติในการดำเนินงาน KPI และบันทึกข้อตกลงฯ ทั้งในอดีต และในอนาคตมาช่วยในการวิเคราะห์ในระดับความรุนแรงโอกาสผลกระทบและเป้าหมายโดยจะมีการจัดเก็บเป็น สถิติของการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมเช่นสถิติของจำนวนผู้ใช้บริการ เป็นต้น

7) การควบคุม (Control Risk)

คือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่มีประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ในการ จัดการความเสี่ยงผู้รับผิดชอบต้องมีการรวบรวมประมวลข้อมูลและศึกษาระบบควบคุมภายในหรือการบริหาร จัดการที่ได้มีการปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (ระดับการควบคุม) เพื่อให้การดำเนินงานในขั้นต่อไปเกิดประสิทธิภาพ

การควบคุมพิจารณาได้จาก

- หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานย่อย
- แผนงาน/โครงการ
- แผนปฏิบัติงานประจำ

การพิจารณาการควบคุมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดการความเสี่ยงและการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ในขั้นตอนต่อไปไม่เกิดความซ้ำซ้อนและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่องค์กร อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ รายละเอียดแผนบริหารความเสี่ยงด้วยการประเมินความเสี่ยงซึ่งจะแบ่งระดับของความเสี่ยงออกเป็น 5 ระดับและ มีค่าความเสี่ยงรวมเท่ากับ 25 คะแนน (Level of Risk) โดยการนำผลที่ได้จากการประเมินความเป็นไปได้และ ผลกระทบมาจัดทำแผนผังประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Matrix)

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการความเสี่ยง

การจัดการความเสี่ยงและการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงระบุแนวทางที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อ ความเสี่ยงพิจารณาทางเลือกโดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้และต้นทุน (Cost) กับประโยชน์ (Benefit) ที่ได้รับ การเลือกการตอบสนองต่อความเสี่ยงขึ้นอยู่กับผลการประเมินความเสี่ยงโดยรวมขององค์กร

การจัดการความเสี่ยงในการจัดการความเสี่ยงจะต้องวิเคราะห์ถึงสาเหตุของความเสี่ยงในแต่ละประเด็น เพื่อนำไปสู่การหามาตรการจัดการกับปัจจัยความเสี่ยงให้ตรงจุดโดยการเลือกรายการความเสี่ยงจากที่มีความ สำคัญที่สุดมาดำเนินการก่อนการจัดการความเสี่ยงคือการดำเนินการเพื่อการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ใน ระดับที่ยอมรับได้โดยวิธีแนวทางในการจัดการบริหารได้แก่ การหลีกเลี่ยงการถ่ายโอนการลด การยอมรับความเสี่ยง

1) การหลีกเลี่ยง/กำจัดความเสี่ยง (Risk Avoidance): ไม่ยอมรับความเสี่ยงเป็นการกำจัดความเสี่ยงออกไปหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงเนื่องจากมีโอกาสเกิดขึ้นสูงและมีผลกระทบสูงเช่น

- เปลี่ยนวัตถุประสงค์
- หยุดดำเนินการ/ระงับ/ยกเลิก
- งดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและจะนำมาซึ่งความเสี่ยง
- ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานหรือลดขอบเขตการดำเนินการ
- ไม่ดำเนินการกิจกรรมนั้นๆเมื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงแล้วอยู่ในระดับไม่ยอมรับ

ความเสี่ยงเช่นการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ เป็นต้น

ข้อเสียของการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงคืออาจส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแผนงานขององค์กรมากจนเกินไปจนไม่สามารถมุ่งไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

2) การถ่ายโอน/การกระจายความเสี่ยง (Risk Sharing/Spreading): เป็นการลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและ/หรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงโดยการถ่ายโอนหรือแบ่งภาระบางส่วนให้ผู้อื่นรับผิดชอบ เช่น

- การทำประกัน (Insurance) คือการจ่ายเงินเพื่อป้องกันตนเองและสินทรัพย์จากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเป็นการโอนความเสี่ยงไปยังบริษัทประกันเช่นการทำประกันภัยประกันชีวิตประกันอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น
- การทำสัญญา (Contracts) คือการทำข้อตกลงต่างๆทั้งในปัจจุบันและอนาคตเช่นการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าการจัดจ้างหน่วยงานอื่นให้ดำเนินการแทน
- การรับประกัน (Warranties) ผู้ขายให้สัญญากับผู้ซื้อว่าสินค้าจะสามารถใช้งานได้ตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในระยะเวลาที่กำหนดหากไม่เป็นไปตามสัญญาผู้ขายพร้อมที่จะรับผิดชอบตามที่ตกลงกันจึงเป็นลักษณะของการแบ่งปันความเสี่ยง
- การทำสำเนาเอกสารไว้หลายชุด
- การกระจายที่เก็บทรัพย์สินมีค่า
- การจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการแทน ฯลฯ

3) การลด/การควบคุมความเสี่ยง (Risk Reduction/Control): ดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดขึ้นหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนบางส่วนของกิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงลดความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงจะเกิดขึ้นและลดระดับความรุนแรงของผลกระทบเมื่อเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงเกิดขึ้นได้แก่การหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงอย่างเต็มรูปแบบเช่นการจัดซื้ออุปกรณ์เพื่อป้องกันอันตรายจากการทำงานหรือการจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมจากเดิมการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการงานการจัดทำแผนฉุกเฉินการจัดทำมาตรฐานความปลอดภัย การฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้เพียงพอการกำหนดผู้จัดจ้างและผู้มอบงานให้แยกออกจากกันการสำรองข้อมูลเป็นระยะการมี Server สำรอง เป็นต้น

4) การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance): เป็นการยอมรับให้ความเสี่ยงเกิดขึ้นกลยุทธ์นี้จะไม่มีการดำเนินการใดเพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบเนื่องจากระดับความเสี่ยงที่เหลือนั้นอยู่ในระดับต่ำหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการความเสี่ยงสูงกว่าผลลัพธ์ที่จะได้แต่ควรมีมาตรการติดตามอย่างใกล้ชิดเพื่อรองรับผลที่จะเกิดขึ้น

- ตั้งใจที่จะดำเนินการต่อไป
- ยอมรับทั้งหมด
- กำหนดรางวัล/ เป้าหมายความเสียหายและระดับการยอมรับ
- กำหนดและติดตามความเสี่ยงที่สำคัญ
- การตรวจสอบและติดตาม
- จัดหาเงินทุนสำรองเพื่อรองรับผลที่อาจเกิดขึ้น
- จัดเตรียมแผนรองรับการเสื่อมถอย

ขั้นตอนที่ 6 กิจกรรมเพื่อการควบคุม

หมายถึงนโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานที่ทำให้มั่นใจว่าได้มีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม กิจกรรมการควบคุมเกิดขึ้นในทุกส่วนขององค์กรและกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เช่น กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ซึ่งรวมถึง

- การกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติงานเช่นการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน
- การอนุมัติ/ รับรอง/ ให้ความเห็นชอบงาน
- การสอบทานผลการปฏิบัติงาน
- การรักษาความปลอดภัย/ การเข้าถึงข้อมูลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบงาน/การมอบหมายงาน

สำนักงานธรรมาภิบาล (สธค.) ได้มีการกำหนดกิจกรรมควบคุมอย่างชัดเจนโดยมีการจัดทำนโยบายและวิธีปฏิบัติงานบริหารความเสี่ยงตามคู่มือการบริหารความเสี่ยงกำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงโดยในการบริหารความเสี่ยงระดับปฏิบัติการผู้อำนวยการฝ่าย/หัวหน้างานเป็นผู้พิจารณากำหนดความรับผิดชอบส่วนการบริหารความเสี่ยงในระดับองค์กรผู้อำนวยการจะเป็นผู้กำหนดว่าส่วนงานใดเป็นผู้รับผิดชอบหลักมีการกำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จและมีการรายงานผลการปฏิบัติตามแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อเป็นการสอบทานเป็นระยะด้วย

ขั้นตอนที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร

หมายถึงการจัดให้มีการสื่อสารและระบบสารสนเทศความเสี่ยงที่ดีเพื่อให้มั่นใจว่าผู้บริหารและพนักงานทุกคนเข้าใจกระบวนการและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

สารสนเทศและการสื่อสารที่ดีจะเกิดขึ้นได้ต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนั้นได้มีการบ่งชี้รวบรวมและชี้แจงให้แก่บุคคลที่ควรทราบโดยผ่านทางรูปแบบและเวลาการสื่อสารที่เหมาะสมข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานนั้นอาจเป็นได้ทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการเงินและการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆโดยแหล่งข้อมูลอาจมาจากภายในหรือภายนอกองค์กร

องค์ประกอบในเรื่องสารสนเทศและการสื่อสารอาจพิจารณาประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

- ข้อมูลเพียงพอถูกต้องภายใต้รูปแบบที่เหมาะสมและทันเวลาเพื่อช่วยสนับสนุนการตัดสินใจการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในเรื่องต่างๆได้แก่
  - ข้อมูลการเงินและบัญชี
  - ข้อมูลบุคลากร
  - ข้อมูลงบประมาณ
  - ข้อมูลการบริหารความเสี่ยง

- ข้อมูลการควบคุมภายใน
- การสื่อสารข้อมูลเกิดขึ้นอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรจากผู้บริหารถึงพนักงานและในทางกลับกันระหว่างหน่วยงานหรืองาน
- การสื่อสารอย่างชัดเจนให้บุคลากรทราบถึงความสำคัญและความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน เช่นโปสเตอร์/ เว็บไซต์/ การประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการบริหารความเสี่ยงของสธค./ การประชุมคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายในฯ

ขั้นตอนที่ 8 การติดตามและประเมินผล

จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกลไกในการติดตามและประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติการควบคุมภายในนั้นอย่างสม่ำเสมอและการปฏิบัตินั้นยังมีความเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพราะอย่าลืมว่าการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นอาจมีผลกระทบต่อความเสี่ยงในการดำเนินงานและความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไป

1) การติดตามผลเป็นการติดตามผลหลังจากการได้ดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยงแล้ว เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการบริหารความเสี่ยงนั้นมีประสิทธิภาพทั้งสาเหตุของความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จความรุนแรงของผลกระทบวิธีการบริหารจัดการกับความเสี่ยงรวมถึงค่าใช้จ่ายของการควบคุมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโดยมีมีเป้าหมายในการติดตามผลคือ

- เป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยงรวมทั้งติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงหรือไม่
- เป็นการตรวจสอบความคืบหน้าของมาตรการควบคุมที่มีการทำเพิ่มเติมว่าแล้วเสร็จตามกำหนดหรือไม่สามารถลดโอกาสหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่การรายงานและติดตามผลมีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อการบริหารความเสี่ยงเพราะจะทำให้ทราบว่า
- แผนจัดการความเสี่ยงได้ถูกนำไปใช้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพียงใด
- ทำให้ทราบถึงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นหลังจากใช้แผนจัดการความเสี่ยง
- ทำให้สามารถปรับปรุงแก้ไขแผนจัดการความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหรือกรณีที่แผนเดิมไม่มีประสิทธิภาพ
- มีการรายงานต่อผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายเป็นรายไตรมาส

2) การประเมินผลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

(1) การประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน (Ongoing Monitoring) โดยจะประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารความเสี่ยงเพื่อติดตามว่ากระบวนการต่างๆได้มีการดำเนินการตามมาตรการ/กิจกรรมควบคุมที่ได้กำหนดไว้หรือไม่และสามารถลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นได้หรือไม่หรือมีเหตุการณ์/สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนอกเหนือจากที่ได้คาดการณ์ไว้แล้วนำเสนอคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการบริหารความเสี่ยงและผู้บริหารเพื่อปรับแผนบริหารความเสี่ยงและดำเนินการปรับแก้ไขได้อย่างทันท่วงทีโดยความถี่ในการติดตามและประเมินผลจากกิจกรรมควบคุมดำเนินการเป็นรายไตรมาสและในกรณีพิเศษหากพบว่าการเปลี่ยนแปลงที่มีสาระสำคัญจะจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของสธค.เป็นกรณีพิเศษขึ้นมา

(2) การประเมินผลเป็นรายครั้ง (Separate Evaluation) เป็นการประเมินผลโดยการรายงานเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือในกรณีพิเศษการติดตามและประเมินผลอาจจะดำเนินการในลักษณะของการประเมินตนเอง (Self-Appraisal) หรืออาจให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ประเมิน (Independent Appraisal) โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารจัดการความเสี่ยงใดหน่วยงานนั้นจะเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของตนเองและผู้ตรวจสอบภายในจะเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่จะทำการติดตามตรวจสอบตามหน้าที่ประจำของแต่ละหน่วยงานหรืออาจจะทำการตรวจสอบตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งขอบเขตความถี่ในการประเมินจะขึ้นอยู่กับผลการประเมินความเสี่ยงและประสิทธิผลของการติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงานในการประเมินคณะกรรมการจะประเมินผลดังนี้

- มีการปฏิบัติตามมาตรการ/กิจกรรมควบคุมที่ได้กำหนดไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่
- การปฏิบัติตามกิจกรรมควบคุมนั้นสามารถลดความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่
- มีข้อบกพร่องหรือสถานการณ์ใดๆที่มีผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงที่ควรได้รับความสนใจแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือไม่จากนั้นคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการบริหารความเสี่ยงของ สธค. และนำเสนอเข้าคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงของ สธค. เพื่อจะเสนอรายงานการประเมินผลการบริหารความเสี่ยงต่อผู้บริหารและคณะอนุกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจฯ เพื่อนำผลการประเมินที่ได้ปรับปรุงการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงในปีต่อไปให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุ้มค่ายิ่งขึ้น

นอกจากนี้ควรมีการกำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงซ้ำอีกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อดูว่าความเสี่ยงใดอยู่ในระดับที่ยอมรับได้แล้วหรือมีความเสี่ยงใหม่เพิ่มขึ้นมาอีกหรือไม่โดยอาจกำหนดเป็นแผนดำเนินการรวมทั้งมีเครื่องมือที่ใช้เพื่อการรายงานการติดตามผลการประเมินผลการบริหารความเสี่ยงประกอบด้วย

- การจัดทำแผนผังเมทริกซ์แสดงระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) เป็นการแสดงให้เห็นถึงระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับองค์กรและระดับงานเพื่อใช้ในการตรวจติดตามและประเมินการบริหารความเสี่ยง
- การจัดทำ Risk Profile และการจัดลำดับความเสี่ยงจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงทั้งหมดโดยเรียงลำดับตามระดับโอกาส $\times$ ผลกระทบในปัจจุบันและระดับความเสี่ยงที่คาดว่าจะเปลี่ยนแปลงไปตามมาตรการการจัดการความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้
- การจัดทำแผนที่ความเสี่ยง (Risk Map) เพื่อทำการเชื่อมโยงให้เห็นถึงความเสี่ยงในระดับองค์กรตามแต่ละกลุ่มประเภทของความเสี่ยง

6.1 สรุป

คู่มือบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ประจำปีงบประมาณ 2563 เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อให้พนักงานสำนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย ในทุกระดับได้ใช้ประกอบกับการดำเนินการด้านบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน การจัดทำและบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน อันอาจเกิดขึ้นกับการทำงานทั้งในระดับหน่วยงานและระดับองค์กร

6.2 ข้อเสนอแนะ

การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในนับเป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรของ สธค. เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของ สธค. มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับกิจกรรมขององค์กรได้ไม่ว่าโครงการขนาดเล็กหรือโครงการขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังช่วยให้พนักงานทั่วทั้งองค์กรได้เกิดความตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตลอดจนช่วยในการเตรียมความพร้อมที่จะรองรับความเสียหาย ลดความเสียหายก่อนความเสียหายจะเกิดขึ้น หรือแก้ไขให้ทันการณ์ และลดความเสียหายจากค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

อย่างไรก็ตามการจะทำให้การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในขององค์กรประสบความสำเร็จได้นั้นพนักงานทุกคนจะต้องทำความเข้าใจกับความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยงตลอดจนการบริหารความเสี่ยงขององค์กรเป็นอย่างดี

สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในนั้นประกอบด้วย การสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารระดับสูงการมีทีมงานที่เข้าใจระบบ และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการขับเคลื่อนระบบให้ทั่วทั้งองค์กรการเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในเข้ากับโครงสร้างระบบงานเดิม การนำการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในไปใช้เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงโอกาส และการปรับปรุงระบบงานการสร้างตัวชี้วัดที่ชัดเจนและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์องค์กรและการสื่อสารถึงผลสัมฤทธิ์และประสิทธิผลให้ทั่วทั้งองค์กรแต่ทั้งนี้ในองค์กรอาจมีข้อจำกัดซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในทั่วทั้งองค์กรไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เช่น การตัดสินใจของฝ่ายบริหารโดยใช้ดุลยพินิจที่ผิดพลาดการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในทั่วทั้งองค์กรเหตุการณ์ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมอันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกหรือเกิดเหตุการณ์พิเศษที่ไม่ได้คาดมาก่อนหรือไม่สามารถคาดการณ์ได้ การทุจริตในหน่วยงานในกรณีบุคลากรในหน่วยงานร่วมมือกันทำทุจริตต้นทุนค่าใช้จ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนได้บางครั้งผู้บริหารต้องยอมรับในความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อพิจารณาเห็นว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการป้องกันความเสี่ยงมากกว่าผลตอบแทนที่ได้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แบบฟอร์มรูปแบบรายงานและคำอธิบายการควบคุมภายใน

หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน (ระดับหน่วยงานของรัฐ)

เรียน .....(1).....

.....(2)..... ได้ประเมินผลการควบคุมภายในของหน่วยงาน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ .....(3)..... เดือน..... พ.ศ. .... ด้วยวิธีการที่หน่วยงาน
กำหนดซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติ การควบคุม
ภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า ภารกิจ
ของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ
ด้านการรายงานที่เกี่ยวกับการเงิน และไม่ใช้การเงินที่เชื่อถือได้ ทันเวลา และโปร่งใส รวมทั้งด้านการ
ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

จากผลการประเมินดังกล่าว .....(4)..... เห็นว่า การควบคุม
ภายในของหน่วยงานมีความเพียงพอ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง
ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 ภายใต้ การ
กำกับดูแลของ .....(5).....

ลายมือชื่อ.....(6).....

ตำแหน่ง.....(7).....

วันที่.....(8)..... เดือน..... พ.ศ. ....

กรณีมีความเสี่ยงสำคัญ และกำหนดจะดำเนินการปรับปรุงการควบคุมภายในสำหรับความเสี่ยง
ดังกล่าวในงบประมาณ/ปีปฏิทินถัดไป ให้อธิบายเพิ่มเติมในวรรคสาม ดังนี้

อย่างไรก็ดี มีความเสี่ยงและได้กำหนดปรับปรุงการควบคุมภายใน ในงบประมาณหรือ
ปีปฏิทินถัดไป สรุปได้ดังนี้

1. ความเสี่ยงที่มีอยู่ที่ต้องกำหนดปรับปรุงการควบคุมภายใน (9)

1.1.....

1.2.....

2. การปรับปรุงการควบคุมภายใน (๑๐)

2.1.....

2.2.....

คำอธิบายแบบหนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน

(ระดับหน่วยงานของรัฐ) (แบบ ปค. 1)

- (1) ระบุตำแหน่งผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ (เช่น คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หัวหน้าสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด) หรือปลัดกระทรวงเจ้าสังกัดของหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่กรณี
- (2) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐที่ประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ
- (3) ระบุวันเดือนปีสิ้นสุดรอบระยะเวลาการดำเนินงานประจำปีที่ได้ประเมินผลการควบคุมภายใน
- (4) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐที่ประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ
- (5) ระบุตำแหน่งผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ (เช่น คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่าราชการจังหวัด) หรือปลัดกระทรวงเจ้าสังกัดของหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่กรณี
- (6) ลงลายมือชื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
- (7) ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
- (8) ระบุวันเดือนปีที่รายงาน
- (9) ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละภารกิจ
- (10) ระบุการปรับปรุงการควบคุมภายในเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงตาม (9) ในปีงบประมาณหรือปีปฏิทินถัดไป

.....(1).....

รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน
สำหรับระยะเวลาดำเนินงานสิ้นสุด .....(2).....

(3) องค์ประกอบของการควบคุมภายใน	(4) ผลการประเมิน/ข้อสรุป
1. สภาพแวดล้อมการควบคุม	....
2. การประเมินความเสี่ยง	....
3. กิจกรรมการควบคุม	....
4. สารสนเทศและการสื่อสาร	....
5. กิจกรรมการติดตามผล	....

ผลการประเมินโดยรวม (5)

.....
 .....
 .....

ลายมือชื่อ .....(6).....

ตำแหน่ง .....(7).....

วันที่ .....(8)..... เดือน ..... พ.ศ. ....

คำอธิบายแบบรายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปค. 4)

- (1) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐที่ประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ
- (2) ระบุวันเดือนปีสิ้นสุดรอบระยะเวลาการดำเนินงานประจำปีที่ประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน
- (3) ระบุองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ๕ องค์ประกอบ
- (4) ระบุผลการประเมิน/ข้อสรุปของแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในพร้อมความเสี่ยงที่ยังมีอยู่/จุดอ่อน
- (5) สรุปผลการประเมินโดยรวมขององค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง 5 องค์ประกอบ
- (6) ลงลายมือชื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
- (7) ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
- (8) ระบุวันเดือนปีที่รายงาน

.....(1).....

รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน

สำหรับระยะเวลาการดำเนินงานสิ้นสุด .....(2).....

(3) ภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการดำเนินการ หรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ/ วัตถุประสงค์	(4) ความเสี่ยง	(5) การควบคุมภายใน ที่มีอยู่	(6) การประเมินผล การควบคุมภายใน	(7) ความเสี่ยง ที่ยังมีอยู่	(8) การปรับปรุง การควบคุมภายใน	(9) หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ/ กำหนดเสร็จ

ลายมือชื่อ .....(10).....

ตำแหน่ง .....(11).....

วันที่ ....(12).... เดือน ..... พ.ศ. ....

คำอธิบายแบบรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบ ปค. 5)

- (1) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐที่ประเมินผลการควบคุมภายในในระดับหน่วยงานของรัฐ
- (2) ระบุวันเดือนปีสิ้นรอบระยะเวลาการดำเนินงานประจำปีที่จะประเมินผลการควบคุมภายใน
- (๓) ระบุภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการดำเนินงาน หรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ และวัตถุประสงค์ของภารกิจดังกล่าวที่ประเมิน
- (4) ระบุความเสี่ยงสำคัญของแต่ละภารกิจ
- (5) ระบุการควบคุมภายในของแต่ละภารกิจ เพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง เช่น ขั้นตอน วิธีปฏิบัติงาน กฎเกณฑ์
- (6) ระบุผลการประเมินการควบคุมภายในว่ามีความเพียงพอและปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่องหรือไม่ โดยอาจจะระบุในลักษณะต่างๆ เช่น มีการกำหนดหรือสั่งการอย่างเป็นทางการ มีการปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่องและช่วยให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และหรือความเสี่ยงที่ลดลงหรือสามารถป้องกันได้ คำนวณกับต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการควบคุมความเสี่ยงดังกล่าว
- (7) ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละภารกิจ
- (8) ระบุการปรับปรุงการควบคุมภายในเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงตาม (๗) ในปีงบประมาณหรือปีปฏิทินถัดไป
- (9) ระบุชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบและกำหนดแล้วเสร็จ (วัน เดือน ปี) ของการปรับปรุงการควบคุมภายในกรณีการจัดทำรายงานในระดับกระทรวงหรือในภาพรวมของจังหวัด ให้ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐในระดับหน่วยงานของรัฐ เช่น กรม ก. สำนักงาน ข. เทศบาลตำบล ค. เป็นต้น
- (10) ลงลายมือชื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
- (11) ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
- (12) ระบุวันเดือนปีที่รายงาน

ชื่อหน่วยงาน.....

รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน-ระดับองค์กร

สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงาน ของรัฐหรือภารกิจตามแผนการ ดำเนินการหรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของ หน่วยงานรัฐ/กระบวนงาน/วัตถุประสงค์ (๑)	จุดอ่อนของการควบคุม หรือความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ (๒)	งวด/เวลาที่ พบจุดอ่อน (๓)	การปรับปรุงการควบคุมภายใน (๔)	กำหนดเสร็จ/ ผู้รับผิดชอบ (๕)	สถานะการ ดำเนินการ* (๖)	วิธีการติดตาม และสรุปผลการประเมิน/ข้อคิดเห็น (๗)
						วิธีการติดตาม : สรุปผลการประเมิน : ข้อคิดเห็น :

* สถานะการดำเนินการ :

- H = ดำเนินการแล้ว เสร็จตามกำหนด
- ✓ = ดำเนินการแล้ว เสร็จล่าช้ากว่ากำหนด
- X = ยังไม่ดำเนินการ
- O = อยู่ระหว่างดำเนินการ

ชื่อผู้รายงาน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

คำอธิบายรายงาน แบบติดตาม ปค.5

1. ชื่อหน่วยงาน
2. ชื่อรายงาน รายงานผลการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในของงวดก่อน-ระดับองค์กร
3. งวดรายงาน
-ระบุวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาของแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน
4. คอลัมน์ (1) กระบวนการปฏิบัติงาน / โครงการ / กิจกรรม / ด้านของงานที่ประเมิน
และวัตถุประสงค์ของการควบคุม
- ระบุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมหรือด้านของงานที่กำลังประเมิน ถ้าเป็นกระบวนการปฏิบัติงานหรือโครงการนั้น รวมทั้งวัตถุประสงค์ของแต่ละขั้นตอนหลัก ทั้งนี้ หนึ่งกิจกรรม / ด้านของงาน / ขั้นตอนการปฏิบัติงานอาจมีได้หลายวัตถุประสงค์
5. คอลัมน์ (2) จุดอ่อนของการควบคุมหรือความเสี่ยงที่มีอยู่
- ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ
    ด้านการดำเนินงาน (Operation)
    ด้านความถูกต้องเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Financial Reporting)
    ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ (Compliance)
- สรุปขั้นตอน / วิธีปฏิบัติงาน / นโยบาย / กฎเกณฑ์ที่ใช้ปฏิบัติอยู่สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ
6. คอลัมน์ (3) งวด/เวลาที่พบจุดอ่อน
- ระบุงวด / เวลาที่พบหรือทราบความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ตามที่ระบุในคอลัมน์ (2)
7. คอลัมน์ (4) การปรับปรุง
- เสนอแนะการปรับปรุงการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงตามคอลัมน์ (4)
8. คอลัมน์ (5) กำหนดเสร็จ / ผู้รับผิดชอบ
- ระบุผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปรับปรุง และวันที่ดำเนินการปรับปรุงแล้วเสร็จ
9. คอลัมน์ (6) สถานการณ์ดำเนินการ* โดยมีสัญลักษณ์การดำเนินการ ดังต่อไปนี้

เครื่องหมาย H

หมายถึง องค์กรหรือหน่วยรับตรวจได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในช่องการปรับปรุงการควบคุมของแบบติดตาม ปค.5 แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในช่องกำหนดเสร็จของแบบติดตาม ปค.5

เครื่องหมาย V

หมายถึง องค์กรหรือหน่วยรับตรวจได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในช่องแผนการปรับปรุงของแบบติดตาม ปค.5 แล้วเสร็จ ณ วันประเมิน แต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในช่องกำหนดเสร็จของแบบติดตาม ปค.5

เครื่องหมาย X

หมายถึง องค์กรหรือหน่วยรับตรวจยังไม่ได้เริ่มการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในช่องแผนการปรับปรุงของแบบติดตาม ปค.5 จึงทำให้ยังไม่สามารถลดจุดอ่อนของการควบคุม หรือความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ตามที่ระบุไว้ใน แบบติดตาม ปค.5

เครื่องหมาย O

หมายถึง องค์กรหรือหน่วยรับตรวจได้เริ่มดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในช่องแผนการปรับปรุงของแบบติดตาม ปค.5 แล้ว แต่ ณ วันประเมินยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจึงทำให้ยังไม่สามารถลดจุดอ่อนของการควบคุมหรือความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ตามที่ระบุไว้ใน แบบติดตาม ปค.5

10. คอลัมน์ (7)

- ระบุวิธีการติดตามการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในว่ามีวิธีการติดตามผลอย่างไร และต้องสรุปผลการประเมิน / ข้อคิดเห็นลงไปในเรื่องนี้ และให้สรุปผลการดำเนินการว่าสามารถลดจุดอ่อนของการควบคุมได้อย่างไร ให้ระบุสาเหตุปัญหาและอุปสรรคที่ไม่ได้ดำเนินการ หากดำเนินการแล้วให้รายงานความคืบหน้าของการดำเนินการ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ว่าเป็นเพราะสาเหตุใด

11. ชื่อผู้รายงาน ได้แก่ ชื่อหัวหน้าส่วนงานย่อย พร้อมระบุตำแหน่ง และวันที่ เดือน ปี ที่รายงาน

รายงานการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน

เรียน .....(1).....

ผู้ตรวจสอบภายในของ.....(2)..... ได้สอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของหน่วยงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ .....(3)..... เดือน ..... พ.ศ. .... ด้วยวิธีการสอบทานตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การกิจของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ด้านการรายงานที่เกี่ยวกับการเงิน และไม่ใช้การเงินที่เชื่อถือได้ ทันเวลา และโปร่งใส รวมทั้งด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

จากผลการสอบทานดังกล่าว ผู้ตรวจสอบภายในเห็นว่า การควบคุมภายในของ.....(4)..... มีความเพียงพอ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561

ลายมือชื่อ.....(5).....

ตำแหน่ง.....(6).....

วันที่...(7)..... เดือน..... พ.ศ. ....

กรณีได้สอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในแล้ว มีข้อตรวจพบหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับ ความเสี่ยง และการควบคุมภายในหรือการปรับปรุงการควบคุมภายในสำหรับความเสี่ยงดังกล่าว ให้รายงานข้อตรวจพบหรือข้อสังเกตดังกล่าวในวรรคสาม ดังนี้

อย่างไรก็ดี มีข้อตรวจพบและหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับความเสี่ยง การควบคุมภายในและหรือการปรับปรุงการควบคุมภายใน สรุปได้ดังนี้

1. ความเสี่ยง (8)

1.1.....

1.2.....

2. การควบคุมภายในและหรือการปรับปรุงการควบคุมภายใน (9)

2.1.....

2.2.....

คำอธิบายแบบรายงานการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน (แบบ ปค. 6)

- (1) ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
- (2) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ
- (3) ระบุวันเดือนปีสิ้นสุดรอบระยะเวลาการดำเนินงานประจำปีที่จะประเมินผลการควบคุมภายใน ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในดำเนินการสอบทานการประเมินดังกล่าว
- (4) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ
- (5) ลงลายมือชื่อหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน
- (6) ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน
- (7) ระบุวันที่รายงาน
- (8) ระบุข้อตรวจพบและหรือข้อสังเกตของผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับความเสี่ยง
- (9) ระบุข้อตรวจพบและหรือข้อสังเกตของผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการควบคุมภายในและหรือการปรับปรุงการควบคุมภายในเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงตาม (8)

คำศัพท์การบริหารความเสี่ยง (Risk Management Dictionary)

ลำดับที่	อักษรย่อ/คำย่อ	คำศัพท์	ความหมาย
1		ความเสี่ยง (Risk)	เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติงาน การเงิน และการบริหาร โดยวัดความรุนแรงจากผลกระทบ (Impact) และโอกาสที่จะเกิดขึ้น (Likelihood)
2		เหตุการณ์ (Event)	เหตุ/กรณีที่เกิดขึ้นจากแหล่งภายในหรือภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อกรนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งเหตุการณ์เหล่านั้นอาจมีผลในเชิงลบหรือเชิงบวกต่อการดำเนินงาน โดยผลเชิงลบนั้นถือว่าเป็น “ความเสี่ยง” (Risk) สำหรับผลในเชิงบวกถือเป็นการสร้าง “โอกาส” (Opportunity) ให้กับองค์กร
3		ผลสืบเนื่อง (Consequence)	สิ่งที่จะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์/ความเสี่ยงนั้นๆ
4		โอกาส (Opportunity)	เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนบางอย่างที่เกิดขึ้นแล้วมีผลสืบเนื่อง (Consequence) ที่ส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร
5		ผลกระทบ / ความเสียหาย (Impact)	ผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับองค์กร/สายงาน/หน่วยงาน เนื่องจากมีเหตุการณ์ความเสี่ยงเกิดขึ้น (ค่าความเสียหายอาจมีค่าเป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินก็ได้)
6		โอกาส/ความเป็นไปได้	ความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร/สายงาน/หน่วยงาน
7	RM	การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)	กระบวนการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นโดยคณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ คณะอนุกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์ และการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ ผู้บริหารและพนักงานของสำนักงานธนานุเคราะห์ เพื่อใช้ในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน จัดการและติดตามความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อสำนักงานธนานุเคราะห์ รวมทั้งการกำหนดวิธีการในการบริหารความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่สำนักงานธนานุเคราะห์ยอมรับได้ ซึ่งจะทำให้มีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า สธค. จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้
8		GRC	G (Governance) = การกำกับดูแลองค์กร R (Risk Management) = การบริหารความเสี่ยง C (Compliance or Control) = การปฏิบัติตามระเบียบหรือการควบคุม

ลำดับที่	อักษรย่อ/คำย่อ	คำศัพท์	ความหมาย
			ภายใน
9		การบูรณาการ GRC	การที่คณะกรรมการสามารถกำกับดูแลองค์กรและให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารเพื่อดำเนินงานให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องได้อย่างมั่นใจ โดยจัดให้มีการบริหารความเสี่ยงที่เป็นระบบ มุ่งเน้นความเสี่ยงที่ตรงประเด็น และสามารถจัดกระบวนการทำงาน ให้มีการปฏิบัติตามระเบียบหรือการควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสม ภายใต้ต้นทุนการดำเนินงานที่สมเหตุสมผลรวมถึงการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและการสื่อสารข้อมูลอย่างถูกต้องเหมาะสม ทันเวลาต่อผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ การบูรณาการ GRC มีดังต่อไปนี้ 1. การกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ต้องได้รับความสำคัญในระดับกลยุทธ์ขององค์กร ต้องวางแผนและส่งเสริมโดยคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงในการกำหนดบทบาทหน้าที่ ขอบเขตงาน ตัววัดผลงาน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานทุกหน่วย รวมถึงหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานติดตามกระบวนการต่างๆ อันได้แก่ฝ่ายตรวจสอบภายใน ฝ่ายการเงิน ฝ่ายกฎหมาย เป็นต้น 2. การกำหนดนโยบายและข้อบังคับขององค์กรเพื่อให้การปฏิบัติตามกฎระเบียบมีความเข้มงวดและจริงจัง สามารถสื่อสารและติดตามการปฏิบัติตามได้อย่างทั่วถึง 3.การจัดให้มีการบริหารความเสี่ยงจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเป็นระบบ โดยใช้การบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกัน และค้นหาจุดที่จะเกิดหรือมีความผิดพลาด 4. การจัดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และถูกต้องตามหลักการควบคุมภายในที่ดี 5. การจัดให้มีระบบการรายงานข้อมูลอย่างเหมาะสมและโดยเร็วต่อเหตุการณ์นั้นๆ โดยข้อมูลต้องได้รับการสื่อสารไปยังผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งคณะกรรมการ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงานทั้งนี้รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการรวบรวมและสื่อสารข้อมูลการวัดความสำเร็จของการบูรณาการ GRC
10	S	ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)	ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์อย่างไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการแข่งขัน ทรัพยากร และสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร
11	O	ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานทุกๆ ขั้นตอน โดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรในการ

ลำดับที่	อักษรย่อ/คำย่อ	คำศัพท์	ความหมาย
		(Operation Risk)	ปฏิบัติงาน
12	F	ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)	ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเงิน เช่น สภาพคล่องทางการเงิน ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน แนวโน้มอัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ความสามารถในการทำกำไร และการรายงานทางการเงิน
13	C	ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ (Compliance Risk)	ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
14		การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)	การค้นหว่าในการดำเนินงานในอนาคตมีความเสี่ยงใดที่มีโอกาสเกิดขึ้นและทำให้สายงาน/หน่วยงาน/องค์กร ไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย
15		กรอบการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (Enterprise Risk Management Framework)	- พิจารณาจากความเสี่ยงองค์กรที่สำคัญ ที่มีระดับความเสี่ยง ดังนี้ 1. ความเสี่ยงองค์กรที่ต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูงถึงสูงมาก (ระดับความเสี่ยง 10 – 25 คะแนน) และมีระดับความเสี่ยงเกินระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ ซึ่งจะต้องบริหารความเสี่ยงทันที ผู้บริหารต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด 2. ความเสี่ยงองค์กรที่ต้องเฝ้าระวัง เป็นความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงปานกลาง (ระดับความเสี่ยง 5 – 9 คะแนน) หรือมีระดับความเสี่ยงเท่ากับระดับความเสี่ยงที่องค์กรจะยอมรับได้ ซึ่งจะต้องบริหารความเสี่ยงโดยผู้บริหารต้องให้ความสนใจเฝ้าระวัง 3. ความเสี่ยงองค์กรที่ใช้วิธีควบคุมปกติ เป็นความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงต่ำ (ระดับความเสี่ยง 1 – 4 คะแนน) หรือมีระดับความเสี่ยงเท่ากับระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับและเป็นความเสี่ยงที่สนับสนุนเป้าหมายหลักขององค์กร โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สรค.ให้ทุกสายงาน/หน่วยงาน ร่วมกันบริหารความเสี่ยง
16	ER	ความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk)	ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายในองค์กร มีแหล่งที่มาของความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน/ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานและไม่สามารถบริหารจัดการได้ด้วยการควบคุมภายในและความเสี่ยงที่มาจากปัจจัยภายนอกอื่นๆ โดยพิจารณาว่าหากเกิดความเสี่ยงขึ้นและจะส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กรในภาพรวม
17	KRI	ตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicator)	มาตรวัด (Measure) หรือจุดเตือนภัย (Trigger Point) ของระดับหรือสถานะความเสี่ยง ซึ่งสามารถวัดความมีประสิทธิภาพของแผนบริหารความเสี่ยง และใช้ในการประเมินว่าระดับหรือสถานะของความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk) เพิ่มขึ้นหรือลดลงเมื่อเวลาผ่านไป

ลำดับที่	อักษรย่อ/คำย่อ	คำศัพท์	ความหมาย
18		สาเหตุความเสี่ยง (Risk Factor)	สาเหตุที่ทำให้เกิดความเสี่ยง ซึ่งมีผลกระทบทำให้องค์กรไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
19		ตารางระดับความเสี่ยง (Risk Matrix)	ตารางการจัดลำดับความเสี่ยงตามคะแนนระดับความเสี่ยง โดยสามารถจัดลำดับความเสี่ยงได้ทั้งก่อนจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และหลังจากดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง (สามารถรับรู้ระดับความเสี่ยงว่าสูงขึ้น/ลดลงได้)
20		ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite)	ระดับความเสี่ยงที่องค์กร/สายงาน/หน่วยงานยอมรับได้ เพื่อช่วยให้บรรลุวิสัยทัศน์/ภารกิจ/วัตถุประสงค์/เป้าหมาย ขององค์กร ของสายงาน และของหน่วยงาน
21		ขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถรับได้ (Risk Boundary)	ขอบเขตของคะแนนระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้
22		ค่าเบี่ยงเบนของระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance)	ค่าเบี่ยงเบนสูงสุด/ต่ำสุด ของระดับความเสี่ยงที่องค์กร/สายงาน/หน่วยงานยอมรับได้
23		ระดับความเสี่ยงที่องค์กรคาดหวัง	ระดับความเสี่ยงที่องค์กรคาดหวังที่จะดำเนินการให้ได้ โดยต้องมีระดับความเสี่ยงต่ำกว่าระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้
24		แผนที่ความเสี่ยง (Risk Map)	แผนที่ความเสี่ยงแสดงความสัมพันธ์ของความเสี่ยงเพื่อให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้สาเหตุอย่างแท้จริง
25		การประเมินความเสี่ยง (Risk Management Planning)	การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยนำความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น มาทำการประเมินหาค่าระดับความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ) โดยใช้เกณฑ์ประเมินระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และความรุนแรงของผลกระทบ ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ สูงมาก (5 คะแนน), สูง (4 คะแนน), ปานกลาง (3 คะแนน), ต่ำ (2 คะแนน) และต่ำมาก (1 คะแนน)
26		การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Management Planning)	การวางแผนกำหนดแนวทางเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและลดระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการทำงาน แล้วส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ลำดับที่	อักษรย่อ/คำย่อ	คำศัพท์	ความหมาย
27		หน่วยงานเจ้าของความเสี่ยง (Risk Owner)	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารความเสี่ยงใดความเสี่ยงหนึ่ง โดยเป็นผู้ระบุที่มาของความเสี่ยง (สาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยง) รวมทั้งทำหน้าที่ตัดสินใจหรือให้ข้อเสนอแนะในการลดหรือควบคุมความเสี่ยงหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการควบคุมตามความจำเป็นภายใต้ขอบเขตความรับผิดชอบของตน เพื่อให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
28		การควบคุม/ลด (Treat)	การควบคุมความเสี่ยงหรือหาวิธีการควบคุมเพิ่มเติมเพื่อจัดการความเสี่ยง
29		การโอนย้าย (Transfer)	การถ่ายโอนความเสี่ยงหรือการโอนย้ายความเสี่ยงให้ผู้อื่นรับผิดชอบ
30		การหลีกเลี่ยง/จำกัด (Terminate)	การจำกัดความเสี่ยงหรือหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับความเสี่ยงนั้น
31		การยอมรับ (Take)	ระบบควบคุมที่มีประสิทธิภาพ หรือมีเงินทุนเพียงพอที่จะรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ หรือระดับความเสี่ยงเหลืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือการยอมรับให้มีความเสี่ยงเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการจัดการความเสี่ยงอาจมีมูลค่าสูงกว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ แต่ควรมีมาตรการติดตามและควบคุมดูแล
32		การติดตามและประเมินผล (Monitoring & Evaluation)	กระบวนการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน และประเมินผลการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการ/กิจกรรมควบคุมเพิ่มเติมที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
33		ความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity)	ขีดความสามารถทางกลยุทธ์ (Strategy) และยุทธวิธี (Tactical) ขององค์กร ในการวางแผนและตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลต่อการหยุดชะงักทางธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องภายใต้ระดับที่สามารถยอมรับได้
34	BCM	การบริหารความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจ (Business Continuity Management)	กระบวนการบริหารงานแบบองค์รวม (Holistic Management Process) ในการระบุอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรและผลกระทบที่มีต่อการดำเนินธุรกิจจากภัยอันตรายนั้น รวมถึงการจัดเตรียมกรอบสำหรับการสร้างความยืดหยุ่นในขีดความสามารถขององค์กร ให้สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการปกป้องดูแลให้กับผู้มีส่วนได้เสีย ชื่อเสียงองค์กร ทรัพย์สินค่า และการดำเนินงานในการสร้างคุณค่าขององค์กร

ลำดับที่	อักษรย่อ/คำย่อ	คำศัพท์	ความหมาย
35	BCP	แผนบริหารความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจ (Business Continuity Plan)	แผนงานซึ่งกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อรองรับหรือเรียกคืนการดำเนินงานให้กลับสู่ภาวะปกติ จะเป็นการสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานปกติสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆที่ทำให้การปฏิบัติงานปกติต้องหยุดชะงัก เช่น อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ อัคคีภัย อุทกภัย การก่อเหตุวินาศกรรม หรือการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง เป็นต้น
36	BIA	การวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ (Business impact analysis)	การวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ ประกอบด้วย 1. การระบุถึงกิจกรรมที่ให้การสนับสนุนต่อผลิตภัณฑ์และบริการหลัก 2. การระบุถึงผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเหล่านั้น 3. การประเมินเวลาส่วนเกินของกิจกรรมที่ได้รับผลกระทบ 4. การกำหนดช่วงเวลาที่ยาวที่สุดของการหยุดชะงักที่สามารถยอมรับได้ 5. การระบุถึงความเกี่ยวข้องกันของกิจกรรมต่างๆ รวมถึงผู้ส่งมอบ และที่มีการจ้างงานภายนอก 6. ประเภทของกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกันกับลำดับความสำคัญในการฟื้นฟูสภาพ 7. การคาดการณ์ทรัพยากรในแต่ละกิจกรรมที่จะต้องทำตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย 8. การกำหนดเป้าหมายของเวลาที่ใช้ในการฟื้นฟูแก้ไขสำหรับกิจกรรมหลักภายในช่วงเวลาที่มากที่สุดที่ยอมรับได้ 9. การทบทวนถึงความเพียงพอของการวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจเป็นระยะๆ หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้นกับองค์กร

คำศัพท์เกี่ยวกับการควบคุมภายใน

คำศัพท์	ความหมาย
การควบคุมภายใน (Internal Control)	กระบวนการปฏิบัติงานที่ทุกคนใน สธค. ตั้งแต่คณะกรรมการ สธค. ผู้บริหารทุกระดับ และพนักงาน สธค. กำหนดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานขององค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สินทรัพย์จำนำ การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในองค์กร ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี

สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)	ปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมให้องค์ประกอบการควบคุมภายในอื่นๆ มีประสิทธิผลในองค์กรหรือทำให้การควบคุมที่มีอยู่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น หรือทำให้บุคลากรให้ความสำคัญกับการควบคุมมากขึ้น
ความเสี่ยง (Risk)	เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งอาจเกิดขึ้นและมีผลทำให้องค์การเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า ไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้
การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)	กระบวนการที่สำคัญที่ใช้ในการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร รวมทั้งการค้นหาและนำเอาวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร
กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)	นโยบาย และวิธีการต่างๆ ที่ฝ่ายบริหาร ได้กำหนดขึ้น ให้พนักงานในหน่วยต่างๆปฏิบัติตาม เพื่อควบคุมหรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและได้รับการตอบสนองโดยมีการปฏิบัติตามกิจกรรมควบคุมที่กำหนดขึ้น
สารสนเทศ (Information)	ข้อมูลข่าวสารทางการเงิน และข้อมูลข่าวสารอื่นๆ เกี่ยวกับดำเนินงาน ที่ผ่านการประมวลผลหรือจัดระบบแล้ว เพื่อให้มีความหมายและคุณค่าสำหรับผู้ใช้
การติดตามประเมินผล (Monitoring)	กระบวนการติดตามควบคุมการปฏิบัติงานการควบคุมภายในที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบการควบคุม โดยใช้วิธีการติดตามในระหว่างการปฏิบัติงาน (Ongoing Monitoring) และการประเมินผลเป็นรายครั้ง (Separate Evaluation)

ภาคผนวก ข

- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ การบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในของสำนักงานธนานุเคราะห์
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธนานุเคราะห์ ประจำปี 2563
- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการ บริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2562
- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการ ควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล

ที่ ๒ / ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ การบริหารความเสี่ยง
และควบคุมภายในของสำนักงานธรรมาภิบาล

เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ การบริหารความเสี่ยงและ
ควบคุมภายในของสำนักงานธรรมาภิบาล เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๘ แห่งข้อบังคับกระทรวงการพัฒนาระบบและความมั่นคงของ
มนุษย์ ว่าด้วยการบริหารงานสำนักงานธรรมาภิบาล กรมพัฒนาระบบและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาระบบ
และความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการสำนักงาน
ธรรมาภิบาล ครั้งที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิก

๑.๑ คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล ที่ ๒๐/๒๕๕๗ ลงวันที่
๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์ และการ
บริหารความเสี่ยงของสำนักงานธรรมาภิบาล

๑.๒ คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล ที่ ๑๒/๒๕๕๘ ลงวันที่
๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์ และการบริหาร
ความเสี่ยงของสำนักงานธรรมาภิบาล

๑.๓ คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล ที่ ๖/๒๕๖๒ ลงวันที่
๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งประธานคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์
และการบริหารความเสี่ยงสำนักงานธรรมาภิบาล

๑.๔ คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล ที่ ๗/๒๕๖๒ ลงวันที่
๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ แผนกลยุทธ์
และการบริหารความเสี่ยงสำนักงานธรรมาภิบาล เพิ่มเติม

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแผนวิสาหกิจ การบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน
ของสำนักงานธรรมาภิบาล โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ องค์ประกอบ ...

๒.๑ องค์ประกอบ

๒.๑.๑	นายไพฑูรย์ บิสันธนโสภา	ประธานอนุกรรมการ กรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์
๒.๑.๒	นายเกรียงศักดิ์ ประสงค์สุกาญจน์	อนุกรรมการ กรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์ (ผู้แทนกระทรวงการคลัง)
๒.๑.๓	นางนภา เศรษฐกร	อนุกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
๒.๑.๔	ผู้อำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์	อนุกรรมการ
๒.๑.๕	รองผู้อำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์	อนุกรรมการ กลุ่มงานสนับสนุน
๒.๑.๖	รองผู้อำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์	อนุกรรมการ กลุ่มงานเทคนิคและปฏิบัติการ
๒.๑.๗	ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการรับจำนำ	อนุกรรมการ ที่ผู้อำนวยการมอบหมาย
๒.๑.๘	ผู้จัดการอาวุโส ที่ผู้อำนวยการมอบหมาย	อนุกรรมการ
๒.๑.๙	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๐	หัวหน้าฝ่ายคลังและพัสดุ	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๑	หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒.๑.๑๒	หัวหน้างานวิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่

- (๑) กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ในการจัดทำแผนวิสาหกิจของสำนักงานธนานุเคราะห์ เพื่อเสนอคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์พิจารณา
- (๒) กำหนดนโยบายและวางกรอบการกำกับดูแลกิจการที่ดี การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในของสำนักงานธนานุเคราะห์ ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกันโดยมุ่งเน้นการบูรณาการ เพื่อผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม
- (๓) วางแผนบริหารความเสี่ยงและการประเมินผลการควบคุมภายในเพื่อเป็นแผนแม่บท
- (๔) ทบทวนและปรับปรุงแผนการบริหารความเสี่ยงและการประเมินผลการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง
- (๕) ติดตาม กำกับ ดูแล ผลการดำเนินงานตามแผนวิสาหกิจ แผนปฏิบัติงานประจำปี รวมทั้งประเมินการบริหารความเสี่ยง และการประเมินผลการควบคุมภายใน รายงานผลเสนอคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์

(๖) แต่งตั้ง ...

- (๖) แต่งตั้งคณะทำงานช่วยปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสมในขอบเขตหน้าที่ข้างต้น
- (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์

มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายปรเมธี วิมลศิริ)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ประธานกรรมการอำนวยการสำนักงานธนานุเคราะห์

สำเนาถูกต้อง

กิตติศักดิ์/คัด

(นางมนต์ฤทัย อติศัพท์)

หัวหน้างานบริหารทรัพยากรบุคคล

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คำสั่งสำนักงานธรรมาภิบาล

ที่ 195/2562

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานธรรมาภิบาล
ประจำปีงบประมาณ 2563

เพื่อให้สำนักงานธรรมาภิบาล ถือปฏิบัติและจัดให้มีการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 24 แห่งข้อบังคับกระทรวงการพัฒนาระบบและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยการบริหารงานสำนักงานธรรมาภิบาล กรมพัฒนาระบบและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาระบบและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2545 จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

- ยกเลิกคำสั่งสำนักงานธรรมาภิบาล ที่ 238/2561 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2561

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของ

สำนักงานธรรมาภิบาล ประจำปีงบประมาณ 2562

- แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของ

สำนักงานธรรมาภิบาลประจำปีงบประมาณ 2563 ประกอบด้วย

2.1 รองผู้อำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล (กลุ่มงานเทคนิคและปฏิบัติการ)	ประธานกรรมการ
2.2 นายเชษฐา มะเยาะ (ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการรับจำนำ)	กรรมการ
2.3 หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายหรือผู้แทน	กรรมการ
2.4 ผู้จัดการอาวุโส สถานธรรมาภิบาล 9	กรรมการ
2.5 ผู้จัดการอาวุโส สถานธรรมาภิบาล 12	กรรมการ
2.6 ผู้จัดการอาวุโส สถานธรรมาภิบาล 18	กรรมการ
2.7 ผู้จัดการอาวุโส สถานธรรมาภิบาล 19	กรรมการ
2.8 ผู้จัดการอาวุโส สถานธรรมาภิบาล 23	กรรมการ
2.9 หัวหน้างานติดตามประเมินผลหรือผู้แทน	กรรมการ
2.10 หัวหน้างานบริหารทรัพยากรบุคคลหรือผู้แทน	กรรมการ
2.11 หัวหน้างานการเงินหรือผู้แทน	กรรมการ
2.12 นายสายชล วัฒนมรด (นักวิเคราะห์และวางแผน)	กรรมการ
2.13 นายอิทธิพล วรรณสาย (นักวิเคราะห์และวางแผน)	กรรมการ

2.14 นางนพรัตน์	เทศวิศาล	กรรมการ
(พนักงานเก็บรักษาของ สถานธนาคราะห์)		
2.15 นางสาวทัศนีย์	ฮามไสย์	กรรมการ
(สมุห์บัญชี สถานธนาคราะห์)		
2.16 หัวหน้างานวิเคราะห์นโยบายและแผน		กรรมการและเลขานุการ
2.17 นางรักชิณา	บุญถ้ง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นักบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน)		
2.18 นางสาวจามีกร	พิสิษฐบรรณกร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นักบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน)		

โดยให้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ดังนี้

1. อำนาจในการประเมินผลการควบคุมภายใน
2. กำหนดแนวทางการประเมินผลการควบคุมภายในในภาพรวมของหน่วยงานของสำนักงานธนาคราะห์
3. รวบรวม พิจารณากลับกรอง และสรุปผลการประเมินการควบคุมภายในในภาพรวมของหน่วยงานของสำนักงานธนาคราะห์
4. ประสานงานการประเมินผลการควบคุมภายในกับหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง
5. จัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของสำนักงานธนาคราะห์
6. ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง กรณีพบข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญให้รายงานผู้บริหารทันที
7. จัดทำรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงและทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างน้อย 3 เดือน/ครั้ง เสนอต่อคณะกรรมการกำหนดแผนกลยุทธ์ฯ
8. ปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดภายใต้พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้กลุ่มงานตรวจสอบภายในเป็นที่ปรึกษาทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2562

(นายวิสุทธิ จันมณี)

กรรมการอำนาจการสำนักงานธนาคราะห์
รักษาการแทน ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคราะห์

ที่ กค ๐๔๐๙.๔/๑๒๓

กระทรวงการคลัง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง
สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ
ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง
สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๕ บัญญัติให้หน่วยงาน
ของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติ
ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง
เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงกำหนดหลักเกณฑ์
กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรินทร์ ชัยอนันต)

รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้าศูนย์การคลังด้านธรรมาภิบาล

กรมบัญชีกลาง

กองตรวจสอบภาครัฐ

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๒๒๗ ๗๒๘๗

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๒๗

หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง
ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่สมควรให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ที่หน่วยงานของรัฐกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังต่อไปนี้

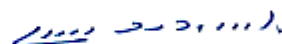
ข้อ ๑ หลักเกณฑ์นี้เรียกว่า "หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒"

ข้อ ๒ หลักเกณฑ์นี้ให้ใช้บังคับในรอบระยะเวลาบัญชีของหน่วยงานของรัฐถัดจากปีที่กระทรวงการคลังประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐที่แนบท้ายหลักเกณฑ์ฉบับนี้

ข้อ ๔ กรณีหน่วยงานของรัฐ มีเจตนาหรือปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยไม่มีเหตุอันควร ให้กระทรวงการคลังพิจารณาความเหมาะสมในการเสนอความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายอภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ด่วนมาก

ที่ กค ๐๔๐๔.๓/ ๑๑๐๐

กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขานุการ ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐตาม
พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่
๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๗๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุม
ภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการควบคุมภายในเป็นไปตาม
บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงกำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง
ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้หน่วยงานของรัฐ
ถือปฏิบัติ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายรินทร์ ภิเษกมณีตร)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

กรมบัญชีกลาง

กองตรวจสอบภาครัฐ

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๔๕

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๒๗

หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง

ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่สมควรให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการควบคุมภายในเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังต่อไปนี้

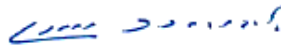
ข้อ ๑ หลักเกณฑ์นี้เรียกว่า “หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ หลักเกณฑ์นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่กระทรวงการคลังประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐที่แนบท้ายหลักเกณฑ์ฉบับนี้

ข้อ ๔ กรณีหน่วยงานของรัฐ มีเจตนาหรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในการปฏิบัติตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยไม่มีเหตุอันควร ให้กระทรวงการคลังพิจารณาความเหมาะสมในการเสนอความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายอภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

รูปภาพการประชุม

(สธค.) สำนักงานธนาคาเคราะห์

โรงรับจำนำของรัฐ

สำนักงานธนาคาเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

1034 อาคาร 8 ชั้น 5 ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

โทร. 0 2281 7500 ต่อ 127 โทรสาร 0 2281 7507

www.pawn.co.th

<http://oc.pawn.co.th>